

Т В І Й П Е Р Ш И Й
ОЛІМПІЙСЬКИЙ
ПУТІВНИК

За загальною редакцією
М.М. Булатової

Київ · 2007

Твій перший олімпійський путівник / За заг. ред. М.М. Булатової. — Видання 2-ге, доп. — К.: Олімпійська література, 2007. — 104 с.

У навчальному посібнику подано інформацію про історію Олімпійських ігор, становлення та розвиток сучасного олімпійського руху, основні принципи, значущість олімпізму для суспільства та кожної людини. Книга знайомить з олімпійськими видами спорту та досягненнями атлетів світу й України в Олімпійських іграх. Для учнів, учителів загально-освітніх шкіл, ліцеїв, гімназій та широкого загалу читачів, які цікавляться олімпійським спортом.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

- БУЛАТОВА М.М. — доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки
- ШИНКАРУК О.А. — кандидат педагогічних наук, доцент
- ТОМАШЕВСЬКИЙ В.В. — кандидат наук з фізичного виховання і спорту
- ДУТЧАК М.В. — кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений працівник фізичної культури і спорту України

У виданні використано матеріали Комісії МОК з культури та олімпійської освіти, архівів Олімпійського музею в Лозанні (Швейцарія), Паризького центру П'єра де Кубертена, Міжнародної олімпійської академії, Національного олімпійського комітету Греції

ЮНИЙ ДРУЖЕ!

Цей Олімпійський путівник поведе тебе стежками славетної олімпійської історії, познайомить з видатними олімпійцями світу.

Сторінки книги розкриють перед тобою всю олімпійську історію — від Олімпійських ігор Стародавньої Греції до останніх Ігор Олімпіад. Ти дізнаєшся про те, де, як і коли зародилися Олімпійські ігри, як вшановували переможців, чому припинили проводити Ігри, а також про те, як славетний П'єр де Кубертен відродив Олімпійські ігри. Ти відкриєш для себе значення найголовніших олімпійських принципів та ідей, сутність прапору та емблеми Ігор. Ти впевнишся, що олімпійська історія — це не тільки спортивні звершення, а й перемоги ідеалів моралі: гуманності, справедливості, рівності, доброчесності.

Історія олімпізму рясніє іменами видатних спортсменів, які прославили свої країни та дали гідний приклад для наслідування. Вчися у них силі, мужності, заповзятості, волі до перемоги.

Любов до спорту об'єднує людей у всьому світі, сподіваюся, що і ти зробиш свій внесок у справу розвитку Олімпійських ідеалів.

Чарівний світ олімпізму кличе тебе! Увійди в нього з щирим серцем та відкритою душею!

*Президент
Національного
олімпійського комітету
України*

Сергій Бубка

ПЕРЕДМОВА

Ідеали, покладені в основу Олімпійських ігор Стародавньої Греції, дуже важливі для людства. Ці ідеали не лише дозволили відродити Олімпійські ігри, а й зробили олімпійський рух благородним і популярним явищем, що охоплює всі континенти і країни, які перетворили олімпійський спорт у свято миру, дружби і прогресу, гармонії тіла й духу, величі розуму і справедливості.

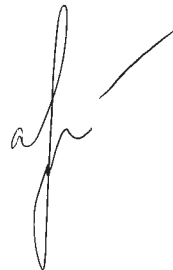
Розповсюдженням знань про олімпізм і Олімпійські ігри займається багато організацій. На міжнародному рівні — Комісія Міжнародного олімпійського комітету з культури та олімпійської освіти, Міжнародна олімпійська академія, що знаходиться в Олімпії — місці проведення Давньогрецьких олімпійських ігор, Олімпійський музей, створений за ініціативи президента МОК Хуана Антоніо Самаранча (він знаходиться у швейцарському місті Лозанна). На національному рівні — комісія з культури та олімпійської освіти Національного олімпійського комітету й Олімпійська академія України. Ці організації проводять велику роботу з популяризації олімпійського спорту та ідей олімпізму, з розвитку системи олімпійської освіти серед населення нашої країни.

Дана книга створена на основі рекомендацій Міжнародного олімпійського комітету й Міжнародної олімпійської академії з розвитку системи олімпійської освіти молоді всіх країн світу, рекомендацій, котрі мають спонукати молодь до розвитку її талантів і можливостей, оптимістичного погляду у майбутнє, стремління до здорового способу життя. Проте ці рекомендації, що були висловлені близько 15 років тому в популярному навчальному посібнику, послужили лише основою для тієї різноманітної та концентрованої інформації, яку ти отримаєш, мій юний друже, ознайомившись із “Твоїм першим олімпійським путівником”.

Ти маєш унікальну можливість доторкнутися до історії зародження та проведення Олімпійських ігор на давньогрецькій землі, ознайомитися з Олімпією, легендами та міфами того часу, пізнати розмах, велич та проблеми сучасного олімпійського руху, а також довідатися про успіхи українських атлетів на найпрестижніших спортивних форумах кожного чотириріччя — Олімпійських іграх. Крім цього матимеш нагоду самостійно удосконалювати свої знання, відповідаючи на запитання та виконуючи наведені завдання.

Дуже важливо, щоб ти особисто щодня активно займався спортом у своєму дворі, парку, спортивному клубі та школі. І якщо навіть ти не досягнеш вершин Олімпу, обов'язково отримаєш від такої рухової активності почуття радості й бадьорості. Тебе відрізнятиме воля, чесність та порядність. Звичними стануть прагнення до справедливої гри у команді, повага до суперника та рішень арбітрів. Ти будеш красивим, привабливим та здоровим. Все це допомагатиме тобі у життєвому зростанні.

*Президент
Олімпійської академії України*

Марія Булатова

СТАРОДАВНІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ

Борцівський герць на честь бога Зевса

У далекі часи, близько трьох тисячоліть тому, коли переважна частина сучасної Європи була заселена дикими племенами, на півдні Балканського півострова та на прилеглих до нього островах розцвіла дивна держава — Еллада, населенням якої був вільний і талановитий народ — **елліни**.

На зміну попередньому родовому ладу прийшли **міста-держави** зі своїм політичним устроєм, структурою господарства, культурою, освітою та вихованням.

Найважливішим елементом культури давніх греків була **агоністика** — принцип змагальності. Цей принцип використовувався у різних галузях

Юні боксери. Фреска, 1550 р. до н. е.

Акробатичні ігри з биком. Настінний розпис палацу

життя: праці, мистецтвах та спорті, де у відкритих і чесних змаганнях виявлялися переможці.

Змагання надавали людині можливість повірити в себе, свої сили, найвищі цінності життя. У переможцях змагань вбачали образ божества, оскільки боги у греків були наділені людськими рисами.

Тілесна досконалість, фізична і духовна сила для греків були основними принципами, які проявлялись і на спортивних аренах.

Започаткування

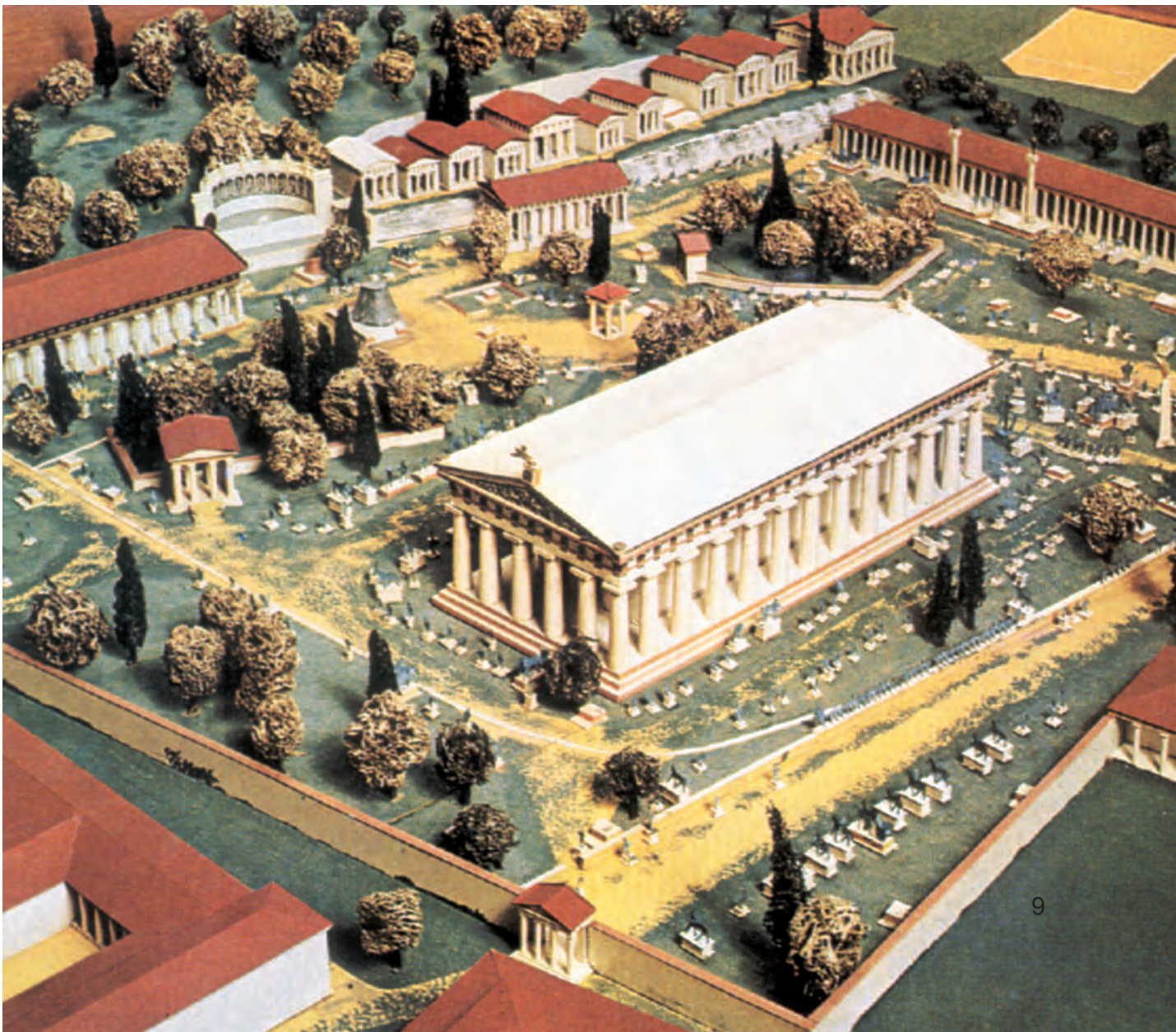
Олімпійські ігри зародилися у **Стародавній Греції** ще у VIII столітті до нової ери і регулярно проводилися понад тисячу років. Безпосередньо зародження Олімпійських ігор пов'язують із легендарними іменами грецького **героя Геракла**, **царя Пелопса**, спартанського **законодавця Лікурга** та еллінського **царя Іфіта**.

Вважають, що Олімпійські ігри Стародавньої Греції взяли свій початок у **776 році до нової ери**, коли офіційно було зафіксовано ім'я першого переможця Ігор пекаря з Еллади — **Коройба**.

Ігри у Стародавній Греції проводилися **один раз на чотири роки** на **честь бога Зевса**. Всі змагання та конкурси проходили в давньогрецькому поселенні **Олімпія**, що було розташоване в північно-західній частині **півострова Пелопоннес** на півдні Еллади.

На території Олімпії були розбудовані **гімнасій, палестра, стадіон, гіподром, будинок для гостей**, що дозволяло проводити грандіозні спортивні змагання.

Макет храму Зевса в Олімпії

Стадіон в Олімпії (сучасний вигляд)

Давній Олімпійський стадіон вмщував 40 000 глядачів. Як найбільший з грецьких релігійних фестивалів Олімпійські ігри приваблювали учасників і гостей з усіх грецьких міст-держав та колоній на узбережжі Середземного моря. Під час Ігор дотримувалися **священного миру** — «**Екехіреа**». Будь-які військові конфлікти та сутички в регіоні, де відбувалися Олімпійські ігри, заборонялися. Учасникам і відвідувачам Ігор, як правило, надавалося право безперешкодного проходження через чужі території.

Учасники Олімпійських ігор

Учасниками Ігор могли бути **вільні греки** — чоловіки та юнаки, що не порушували закон. Жінкам, за винятком одної — жриці храму богині Деметри, категорично заборонялося бути присутніми на олімпійському стадіоні.

Для жінок в Олімпії проводилися **Ігри на честь богині Гери**. Ці ігри проходили за місяць перед Олімпійськими іграми або через місяць після них. Програма Ігор на честь богині Гери включала один вид змагань — біг на 160 м. Участь у них брали тільки незаміжні жінки.

Переможців на Олімпійських іграх — **олімпіоніків** — нагороджували **вінцем з гілок оливи**, що були зрізані з дерев у священному гаю **Альтіс**. Олімпіоніки ставали героями у своїх містах. На них чекала безсмертна слава не тільки у своєму рідному місті, але й в усьому давньогрецькому світі.

Змагання проходили надзвичайно завзято і, головне, — чесно.

Крім імені **Коройба** до нас дійшли імена ще кількох великих чемпіонів. Наприклад, легендарний **Мілон** з міста Кротона — учень великого **Піфагора**. На Іграх Олімпіади він завоював сім найвищих нагород, причому всі — у змаганнях з боротьби. Неймовірним є те, що цей атлет брав участь в олімпійських змаганнях протягом двадцяти восьми років!

Прикладом цілої династії олімпіоніків є родина **Діагора** з острова Родос — він сам, його сини, а потім і онуки виступали на Олімпійських іграх понад вісімдесят років! Вони взяли участь у двадцяти Іграх і завоювали для свого сонячного острова дев'ять олімпійських вінків!

Ще одне цікаве сказання пов'язано з цією родиною. **Калліпетира**, дочка вже відомого тобі Діагора, прагнула стати свідком успіхів свого сина на олімпійських змаганнях. Вона проникла на місця глядачів, переодягнувшись тренером. Після перемоги сина щаслива мати, забувши про все, вибігла на стадіон. Тоді і розкрилась її таємниця. Враховуючи заслуги її родини, судді не покарали чистолюбиву матір. Водночас, щоб запобігти подібних випадків у майбутньому, судді встановили, що спортсмени, тренери та глядачі будуть з'являться на Ігри оголеними.

Слава переможцю

Найбільш прославленим героєм стародавніх олімпійських змагань був Леонідас — теж з Родоса. Цей видатний атлет дванадцять разів перемагав у олімпійських змаганнях з бігу!

Атлети, які порушували правила Ігор, каралися штрафами. На кошти, отримані від порушників правил, створювалися бронзові статуї Зевса. Ці статуї встановлювали перед входом на стадіон на науку атлетам, які направлялися на змагання. Вони мали назву **заніси**.

Успіх стародавніх Олімпійських ігор можна частково пояснити любов'ю греків до змагань, повагою до гармонії і краси людського тіла, прагненням до **єдності розуму, тіла й духу** в їхньому житті.

За часів Олександра Македонського і Римської імперії сенсаційність, комерційність і вимоги атлетів дедалі більшої винагороди змінили систему цінностей та релігійне значення Ігор. Олімпійські ігри припинилися **в 393 році нової ери** у період правління християнського **імператора Феодосія I**. **У 426 році** за наказом **Феодосія II** всі споруди було знесено. Землетруси й повені довершили руйнацію і поховали руїни.

Давня Олімпія сьогодні

Програма Олімпійських ігор у Стародавній Греції

Перші Олімпійські ігри тривали один день і програма ігор включала один вид змагань. З розквітом і зростанням популярності ігор на території Греції програма змагань поступово розширювалася. На подальших Іграх до програми входили панкратіон (поєднання боротьби з кулачним боєм), пентатлон (п'ятиборство — стрибки у довжину, метання диска, біг, метання списа, боротьба), біг на різні дистанції, кулачний бій та інші. Змагання тривали 5 днів.

Програма Олімпійських ігор у Стародавній Греції час від часу доповнювалася новими видами змагань:

776 р. до н.е. — біг на один стадій (192 м);

724 р. до н.е. — біг на два стадія;

720 р. до н.е. — біг на 8–24 стадія;

708 р. до н.е. — боротьба, пентатлон;

688 р. до н.е. — кулачний бій;

680 р. до н.е. — змагання на колісницях з чотирма кіньми;

648 р. до н.е. — панкратіон, кінні змагання;

632 р. до н.е. — змагання юнаків;

520 р. до н.е. — біг в озброєнні на 2–4 стадія;

408 р. до н.е. — змагання на колісницях з двома кіньми

Метальник диска

Кулачний бій

Боротьба

Змагання на колісницях

Стрибки у довжину

П'ятиборці. Стрибун, метальники списа та диска

Панкратіон — поєднання боротьби з кулачним боєм

Змагання атлетів у бігу

Кінні змагання

Інші ігри Стародавньої Греції

Найбільш значущими в Стародавній Греції вважали **Олімпійські ігри**, які проходили в Олімпії на **честь бога Зевса**. Однак у Греції проходили й інші популярні серед населення змагання, що мали загальногрецький характер. До наших часів дійшли відомості про **Немейські, Піфійські та Істмійські ігри**.

Немейські ігри, як і Олімпійські, проходилися на **честь бога Зевса**. Перші такі ігри відбулися у 573 році до нової ери в Немеї, і з того часу проходили регулярно що два роки. Переможців нагороджували вінцем з **плюща або селери**.

Піфійські ігри проходили в **Дельфах** на честь бога **Аполлона**. Назву ігри носять на честь перемоги Аполлона над змієм Піфоном. Ігри проходили один раз на чотири роки. Нагородою переможцям спочатку були яблука, а згодом — вінець з **лаврових гілок**.

Істмійські ігри були організовані на **честь бога Посейдона** — володаря морів. Вони відбувалися у сосновому бору на Істмійському перешийку з 572 року до нової ери що два роки. Нагороджували переможців вінцем із **соснових гілок**.

ПРАКТИКА: ЧИТАЄМО, ДОМИСЛЮЄМО, ГРАЄМО...

Олімпіонік

Феас крутився, аж поки почало світати. Він поглянув на нерухоме тіло сплячого батька, котрий, як і він сам, загорнувся у ковдру з вовни і ночував у наметі на рівнині Олімпу. Це були перші Феасові Олімпійські ігри, до них він готувався багато місяців. Його батько, колишній олімпійський чемпіон, був йому за тренера.

«Я ніколи не зрівняюся з ним», — тривожився юнак. Потім вони у натовпі пробиралися до святилища і далі до стадіону. Батько Феаса продовжував вселяти в сина впевненість у собі та ентузіазм.

«Приглядайся до Міто зі Спарти, — говорив він. — Нехай він спершу веде біг. Він швидко перегорить. Наступай на п'яти і виривайся вперед перед фінішем. І ось тут ми його і поб'ємо». Феас такої певності не мав. Він уже двічі програвав Міто зі Спарти. Проте переймався батьковою упевненістю. Під час розминки він ще і ще раз прокручував в уяві стратегію бігу, вироблену спільно з батьком. Та ось настав час розходитися. Батько Феаса попрямував до гурту глядачів, подавши синові звичний знак «Переможеш!»

Феас повільно пройшов під арку шикуватися до входу на стадіон. Тепер все залежало тільки від нього самого. Це були його перші Олімпійські ігри...

Напиши закінчення цього оповідання. Уяви собі, що ти Феас, його батько або глядач.

На місці стародавньої Олімпії

Стародавня Олімпія була релігійним центром задовго до перших відомих нам Ігор 776 року до нової ери. Розкопки показали, що вік святилища датується 1300 роком до нової ери. В той час біля підніжжя пагорба Кронос, що здіймався над містом, було джерельце чистої води. Можливо, саме тут було розміщено вівтарі великої Матері богів — Реї. Можливо, перша олімпійська естафета була пов'язана з бігом юнаків, які хотіли запалити перед вівтарем священний вогонь. Поступово Зевс відтіснив інших богів та богинь і став найвищим божеством Олімпії. У величному храмі в центрі святилища, спорудженому на честь Зевса, стояла велика його статуя із золота та слонової кістки.

У зазначений день у святилищі Олімпії всі чекали сходу Сонця. На пагорбі Кроноса сотні атлетів шанобливо звертають свої погляди на схід, туди, де сонячний бог Аполлон у своїй колісниці мчить через далекі гори в сяйві світла і барв. А внизу його золоті промені освітили покрівлю й колони храмів і силуети уславлених аркад, що ведуть до Олімпійського стадіону. На дорогах до святилища вже вирує життя. Глядачі поспішають зайняти зручні місця на трав'янистих схилах стадіону. Офіційні делегації з усіх кінців Греції хочуть показати себе якнайкраще, зміцнити свій престиж.

Натовп прямує до храмів, тренувальних майданчиків, готелів, міняльних лавок та статуй і розтікається людською повинню там, де річка Кладей впадає в ріку Алфей, а в святилищі жерці виконують свої ритуальні обряди. Таким був ранок першого дня змагань на стародавніх Олімпійських іграх.

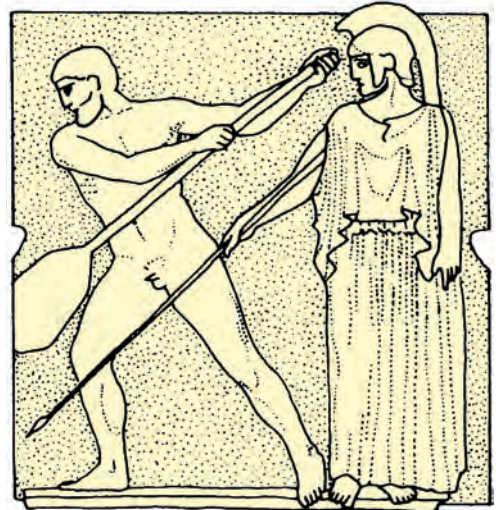

Розкажи про настрій людей і приготування, що велися перед початком Олімпійських ігор. Яким ти собі уявляєш храм Зевса? Намалюй його.

Легенди і міфи Стародавньої Греції

В одній з од давньогрецького поета Піндара йдеться про те, що зародження Олімпійських ігор пов'язане з іменем **Геракла**. У 1253 році до нової ери **цар Еллади Авгій**, який володів великими стадами, дав доручення Гераклу вичистити його стайні за один день. Геракл дав згоду, але за умови, що Авгій віддасть йому десяту частину своїх стад. Цар погодився, бо мав упевненість, що цю роботу за один день виконати неможливо.

Геракл повалив з двох протилежних боків стіну, що оточувала стайні, і відвів у них воду двох річок — Алфея та Кладея. Вода з цих річок в один день винесла весь гній зі стаєнь, а Геракл знову склав стіни, та прийшов за нагородою. Але Авгій не виконав угоду, і Геракл повернувся у Тірінф. Через кілька років Геракл, коли звільнився від служби у Еврисфея, повернувся до Еллади, переміг у битві Авгія і вбив його смертоносною стрілою. Після перемоги Геракл зібрав військо, приніс жертви олімпійським богам і встановив Олімпійські ігри, які й справлялися з того часу щотири роки на священній рівнині, обсаженій оливами самим Гераклом.

Геракл вичищає від гною стайні Авгія. За ним спостерігає Афіна

* * *

Існує й інша легенда зародження Олімпійських ігор. Міста у Стародавній Греції постійно ворогували одне з одним. **Цар Еллади Іфіт** після епідемії чуми звернувся до дельфійського оракула за віщуванням. Оракул відповів, що Іфіт повинен утриматися від війн, зміцнити зв'язки з еллінськими містами і проводити свята та змагання на знак перемир'я. Так виникла ідея проведення Олімпійських ігор. Через те, що Еллада ворогувала в основному

зі Спартою, Іфіт запропонував спартанському **законодавцю Лікургу** приєднатися до поради і взяти участь в Олімпійських іграх.

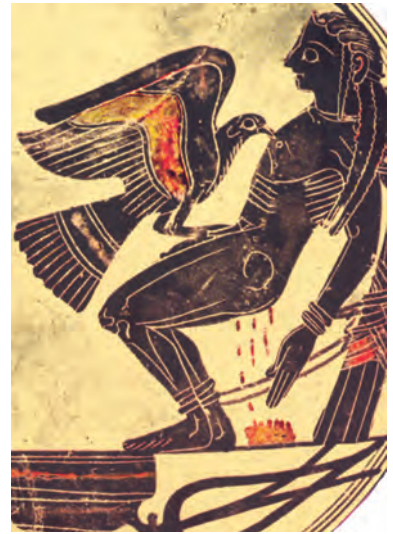
* * *

Згідно з іншою легендою, засновником Ігор вважається **Пелопс**. У **царя Еллади Еномая** була дуже вродлива дочка **Гіпподамія**. Цареві пророкували, що він загине від руки свого зятя. Кожному, хто сватався до його дочки, Еномай пропонував позмагатися в перегонах на колісницях, обіцяючи в разі перемоги нареченого віддати за нього дочку. Якщо наречений програвав, на нього чекала смерть від руки Еномая. Претендентом на серце Гіпподамії був і Пелопс, син малоазійського царя Тантала. Пелопс прийняв умови Еномая, який дав йому можливість першим почати перегони. Пелопс увесь час був попереду. Але відстань невблаганно скорочувалась, бо в Еномай були найпрудкіші коні у Греції — подарунок бога війни Ареса. Еномай майже наздогнав Пелопса, який, повернувшись, побачив занесений для удару спис, але в цей час колісниця царя розпалася. Еномай загинув. Пелопс після весілля, пам'ятаючи про свою перемогу, вирішив влаштувати що чотири роки Олімпійське свято і проводити змагання. Вважається, що це відбулося 884 року до нової ери.

Пелопс з Гіпподамією на колісниці

Ще одна чудова легенда минулого розповідає про Прометея, богоборця і захисника людей, який викрав вогонь з Олімпу, приніс його в очереті і навчив смертних користуватись ним. Як розповідають міфи, Зевс повелів Гесефту прикувати Прометея до кавказької скелі, пробив йому груди списом, а величезний орел щоранку прилітав клювати печінку титана. Прометей був врятований Гераклом. І не сказання, а історія свідчить про те, що в деяких містах Еллади існував культ Прометея, на його честь проводились прометеї — змагання бігунів з палаючими смолоскипами.

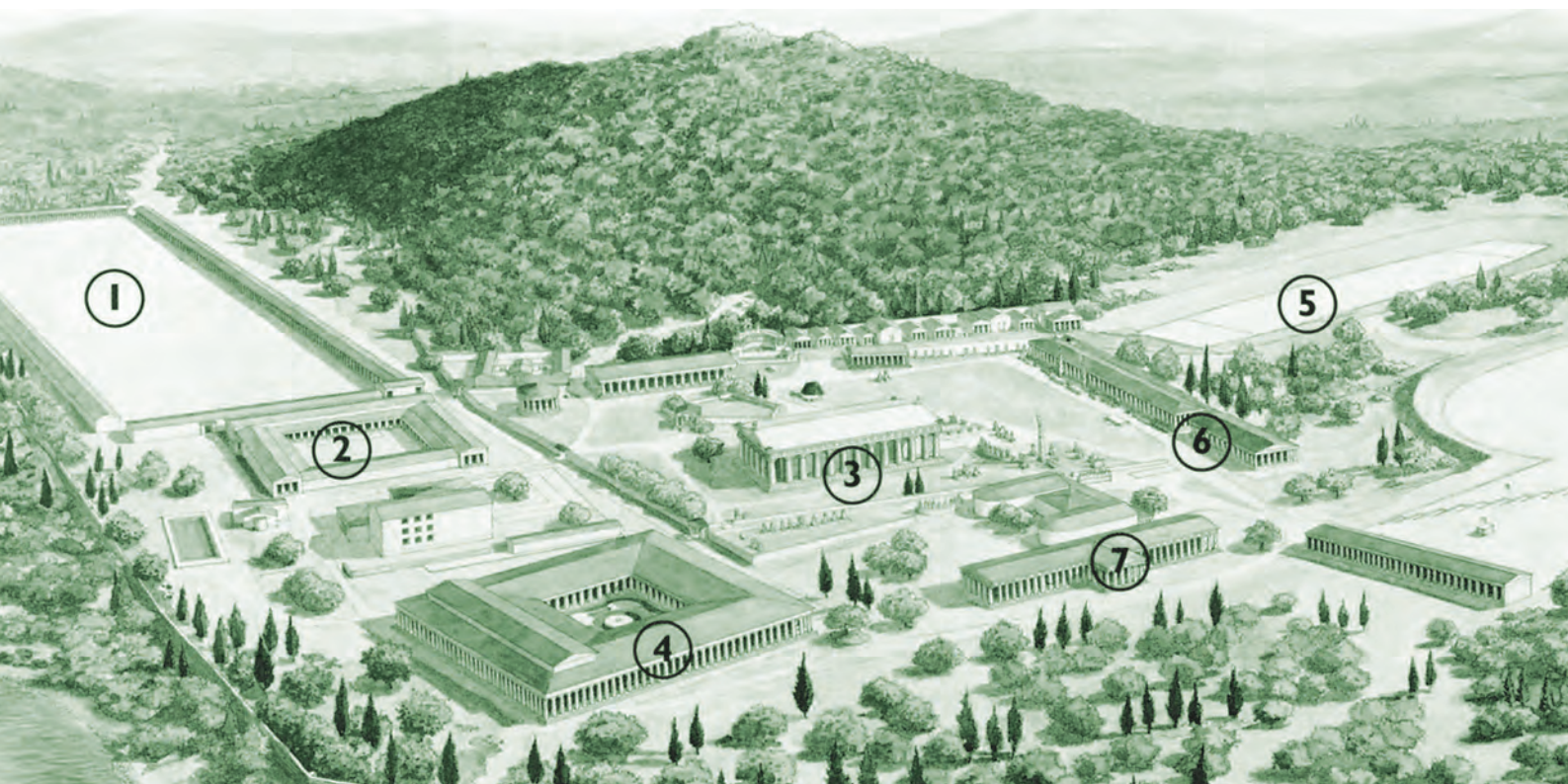

Страждання Прометея

Постать цього титана і досі залишається найяскравішим образом грецької міфології. Вираз "прометеїв вогонь" означає прагнення до високої мети, до боротьби зі злом. Чи не той самий зміст вкладали древні, коли біля трьох тисячоліть тому запалювали олімпійський вогонь у гаю Альтіс?

*Розглянь карту Стародавньої Олімпії. Знайди на ній споруди:
1 — гімнасій, 2 — палестру (борцівський зал),
3 — храм Зевса, 4 — будинок для гостей, 5 — стадіон,
6 — південну галерею, 7 — галерею Еха*

Як починалися олімпіади

Знайди слова, виділені великими літерами у тексті під квадратом, а потім у самому квадраті з літерами. Вони можуть бути написані зліва направо, справа наліво, знизу догори, згори донизу, а також по діагоналі.

Ц	І	К	Ь	С	Й	І	П	М	І	Л	О	У	Х
Е	А	Л	П	Ш	Б	И	З	Г	Щ	А	Т	Ч	С
Р	Н	Й	Я	І	Г	І	Л	Е	Р	Х	Ю	А	М
Е	Р	Л	Ж	А	Л	К	П	А	У	І	З	С	Я
М	Г	Л	З	Е	В	С	О	И	Ц	У	Е	Н	Н
О	Р	У	С	Ч	К	Т	Н	А	Х	Т	К	И	Н
Н	Е	П	Ш	О	Б	Й	З	Я	Ь	Р	Ж	К	А
І	Ц	Ф	Б	Й	І	І	К	П	А	О	Д	А	Г
Й	І	З	А	В	Л	Е	Г	О	Щ	П	Л	М	А
С	Ї	К	Т	І	О	П	И	Ц	Є	С	Т	И	М
Г	М	Е	В	Ф	Й	Л	С	М	Ж	Р	Я	М	З
Т	Ш	И	Ц	У	Б	Ь	Т	О	Р	О	Б	А	І
У	Ц	Н	Ї	Ф	С	Т	А	Д	Г	Й	Є	Р	С
Л	Х	Я	Ц	И	Н	С	І	Л	О	К	Ш	Х	Е

Тисячоріччя тому народ **ГРЕЦІЇ** мав **ЦИВІЛІЗАЦІЮ**. Греки любили різні види **СПОРТУ**, тому що вірили, що міцне тіло так само важливе, як і розум. Основними видами змагань були **БІГ** і перегони на **КОЛІСНИЦЯХ**, греки любили **БОКС** і **БОРОТЬБУ**. **РЕЛІГІЯ** була для греків дуже важливою, вони вірили у багатьох богів, і найголовнішим серед них був **ЗЕВС**. **ХРАМ** було споруджено в долині Олімпії, спортивні **ЗМАГАННЯ** були складовою частиною релігійних церемоній, що проводилися тут.

776 рік до нової ери — рік, коли було вперше зареєстровано результати спортивних змагань, що проводилися під час **ЦЕРЕМОНІЙ** на честь Зевса. Ігри проводилися тоді що чотири роки. Навіть **ВІЙНИ** припинялися на цей період, аби чоловіки та юнаки змогли стати **УЧАСНИКАМИ**. Ці ігри стали відомі під назвою **ОЛІМПІЙСЬКІ**.

Спробуй сам!

Спробуй сам відтворити види спорту та церемонії стародавніх Олімпійських ігор. Оскільки існували також Ігри для жінок на честь богині Гери, запроси до участі дівчат.

Біг

Давні греки вимірювали відстань стадіями. Стадій дорівнював приблизно 200 м. У забігу на два стадія бігуни пробігали спочатку один стадій, потім розверталися і бігли до лінії старту. Спробуй зробити так само, відмірявши дистанцію близько 50 м. Для підлітків цієї відстані достатньо.

Марафон одержав свою назву за місцем відомої битви в Греції. Аби принести в Афіни з поля бою звістку про перемогу греків над персами, воїн пробіг 42 км. А як тільки розповів, одразу помер. Спробуй нині провести марафонський забіг довжиною 1—2 км навколо твоєї школи. Готуйся до марафону, регулярно пробігаючи короткі дистанції. Пам'ятай, що в бігу на довші дистанції ти маєш самі собі встановлювати темп.

Стрибки у довжину

У Стародавній Греції проводилися змагання зі стрибків у довжину. Спортсмени, тримаючи в обох руках обтяжувачі (камені, гирі), прагнули збільшити довжину стрибка. Спробуй зробити це сам. Вимахуй в такт розбігу руками з обтяжувачами, коли стрибаєш на матчи у яму з піском. Порівняй відстань, на яку ти можеш стрибнути з обтяжувачами та без них.

Метання списа та диска

Ці види спорту в Стародавній Греції були солдатським ремеслом. Від нього пішло багато видів змагань. Ти можеш вправлятися у метанні списа будь-яким способом. Порівняй результати метання при різних положеннях тіла, з місця чи з розбігу.

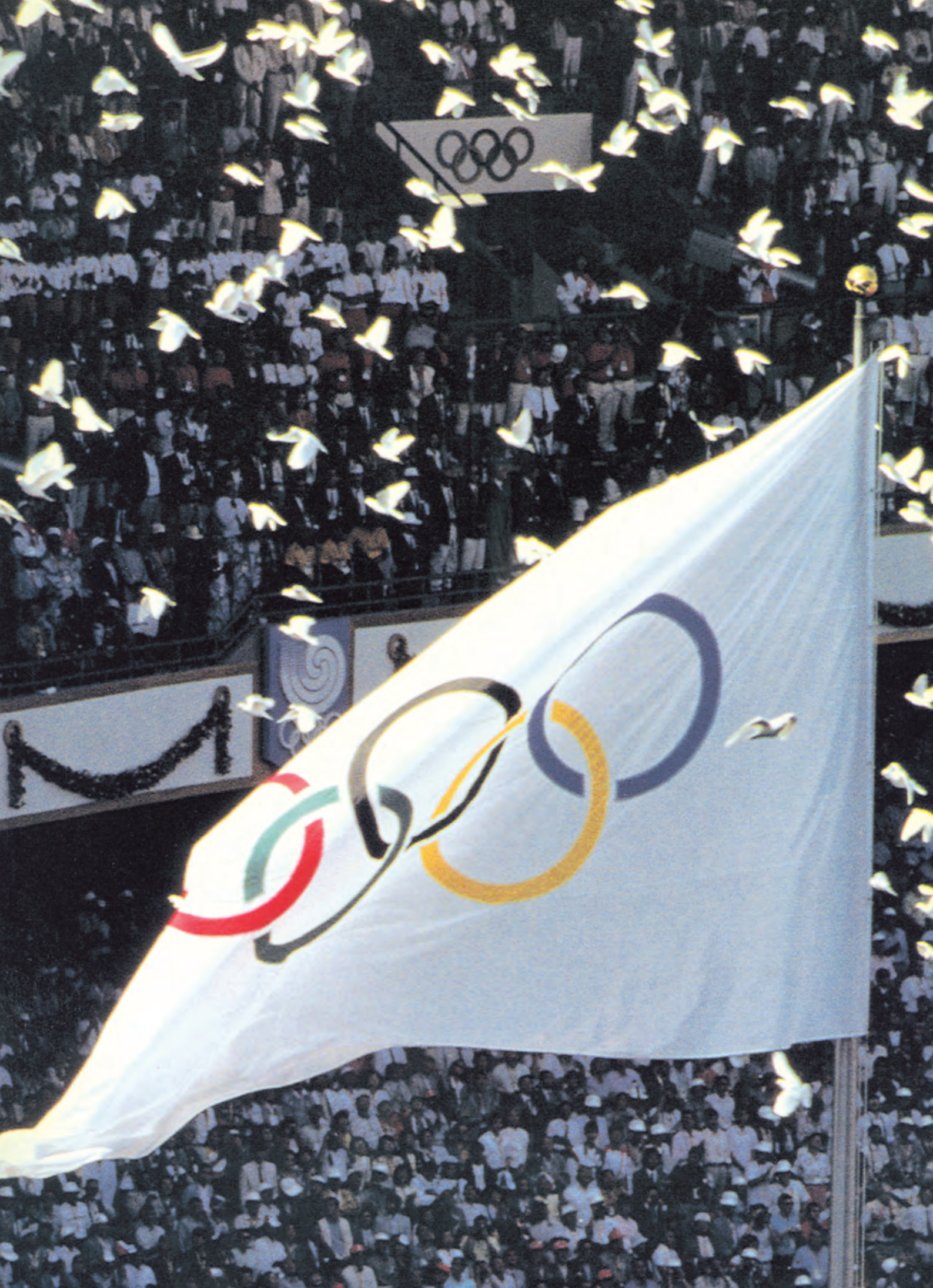
Для метання диска, якщо його немає у твоїй школі, використай важкий м'яч, будь-яке кружало чи камінь. Порівняй результати метання з різних положень, як і при метанні списа.

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

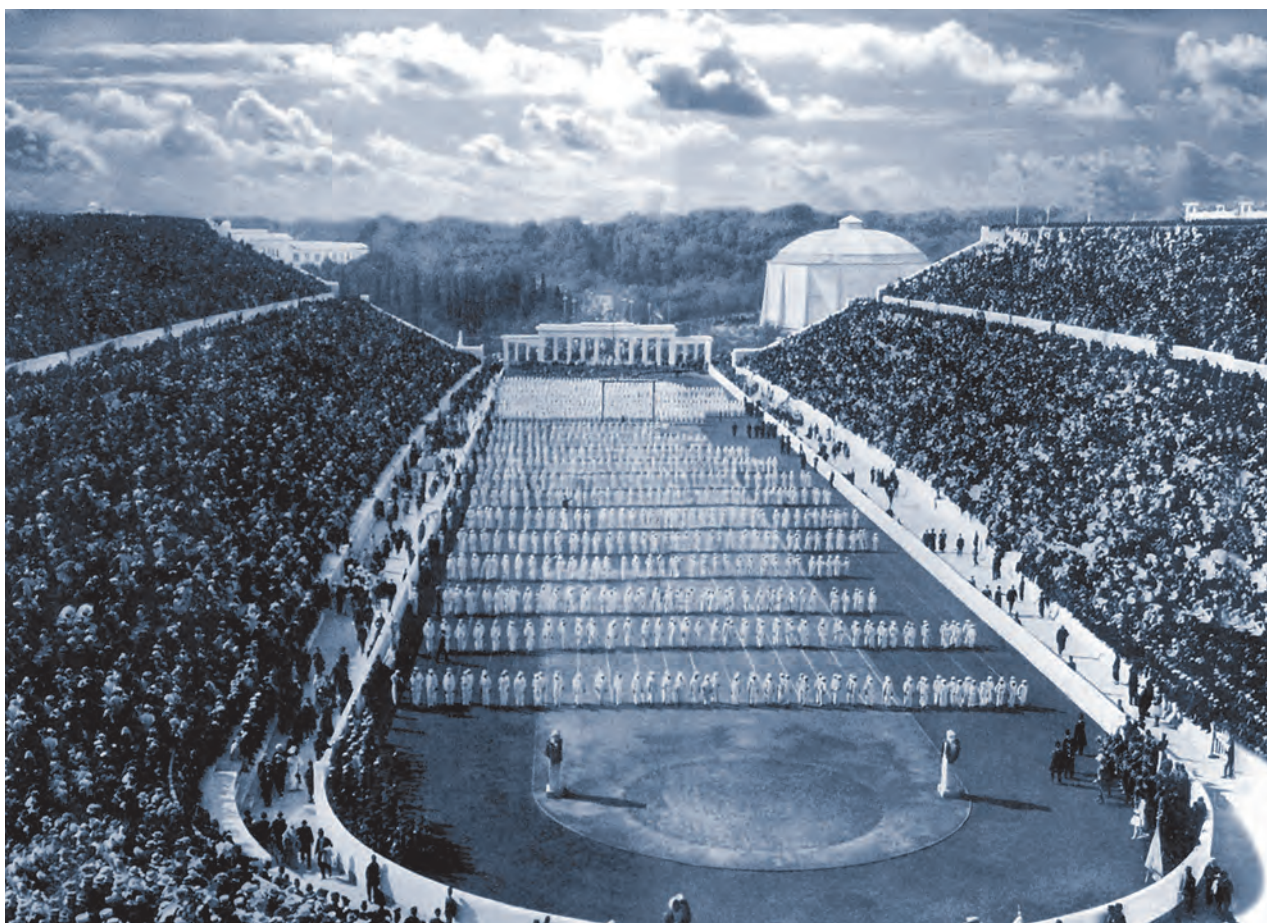

Пригадай, що ти знаєш про Олімпійські ігри Стародавньої Греції.

1. Де і коли зародилися Олімпійські ігри?
2. З міфами та іменами яких героїв пов'язують зародження Олімпійських ігор?
3. У якому році відбулися перші Олімпійські ігри?
4. На честь якого бога проводили Стародавні Олімпійські ігри?
5. Як часто відбувалися Олімпійські ігри у Стародавній Греції?
6. Де проходили змагання?
7. Назви спортивні споруди, де справлялися змагання?
8. Хто брав участь у стародавніх Олімпійських іграх?
9. Як називалися переможці Олімпійських ігор?
10. Що ти знаєш про Ігри на честь богині Гери?
11. Що таке заніси?
12. Чим нагороджували чемпіонів Олімпійських ігор?
13. Як називався священний мир, що встановлювався під час Олімпійських ігор?
14. Чим можна пояснити успіх стародавніх Ігор?
15. Яка була програма Олімпійських ігор в Стародавній Греції?
16. З яких видів спорту змагалися спортсмени?
17. Що ти знаєш про інші ігри Стародавньої Греції?
Розкажи про них.
18. Коли припинилося проведення Олімпійських ігор?

СУЧАСНІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ

Відкриття Ігор I Олімпіади в Афінах, 1896 рік

Олімпійські ігри Стародавньої Греції лишили яскравий слід у світовій культурі. Тому, цілком природно, що у різні часи робилися спроби їх відродження.

Видатні державні та культурні діячі Італії, Британської імперії, Німеччини, Швеції, Греції, Америки та Канади, починаючи з XV століття н.е., говорили про необхідність відродження Олімпійських ігор. Проте всі ці спроби виявились безрезультатними.

І тільки видатному французькому просвітителю та гуманісту XIX століття барону **П'єру де Кубертену** вдалося реалізувати ідею відродження Олімпійських ігор. Будучи захопленим ідеєю звеличення

Барон П'єр де Кубертен

Франції за рахунок просвітництва, розвитку духовних і фізичних якостей французів, П'єр де Кубертен звернувся до спорту не лише як до засобу фізичного виховання людини, а й як до фактора зміцнення миру і взаєморозуміння між народами. Найбільш близькими і співзвучними поглядам Кубертена про місце спорту у суспільстві виявилися погляди стародавніх греків, які були реалізовані під час проведення Олімпійських ігор.

Кампанію з відродження Олімпійських ігор П'єр де Кубертен розпочав у 1887 році, зумівши залучити до неї багатьох видатних людей того часу, серед яких був і наш співвітчизник генерал **Олексій Дмитрович Бутовський**. Діяльність П'єра де Кубертена привела до тріумфального конгресу, де було прийнято рішення про проведення Олімпійських ігор.

П'єр де Кубертен та його мрія

Протягом більше ніж 100 років п'ять кілець Олімпійських ігор надихають атлетів усього світу на нові здобутки. Відновлені в Афінах (Греція) у 1896 році Олімпійські ігри сьогодні стали найпопулярнішими і найбільш поважаними змаганнями в усьому світі.

П'єр де Кубертен, засновник сучасних Ігор, прагнув масового залучення молоді до активної участі в спорті. Він та його соратники сприяли проведенню змагань атлетів, ґрунтуючись на ідеалах, які нині відомі як олімпізм. У прагненні відродити Олімпійські ігри на сучасному етапі П'єр де Кубертен багато запозичив із історії організації й проведення ігор Стародавньої

Генерал Олексій Дмитрович Бутовський

Греції. Він вважав, що стародавні звичаї мають стати джерелом натхнення та краще слугувати сучасному світові.

У червні **1894 року** Кубертен скликав у Парижі Міжнародний конгрес для **відновлення Олімпійських ігор**. Сімдесят дев'ять делегатів від сорока дев'яти спортивних організацій із дванадцяти країн світу одностайно ухвалили провести такі Ігри в Афінах у 1896 році. Було створено Міжнародний олімпійський комітет на чолі з Деметріусом Вікеласом із Греції — як президентом і П'єром де Кубертенем — як секретарем.

Міжнародний олімпійський комітет на конгресі затвердив основний документ олімпійського руху — **Олімпійську хартію**.

Ігри отримали підтримку уряду Греції, який профінансував будівництво олімпійського стадіону в Афінах на руїнах античного фундаменту. 6 квітня **1896 року** король Греції у присутності 70 тисяч глядачів оголосив **Ігри I Олімпіади** відкритими. 245 атлетів із **14 країн світу** змагалися з 9 видів спорту.

Засновники Міжнародного олімпійського комітету

Старт бігу на 100 метрів. Афіни, 1896 рік

*Старт велосипедних перегонів.
Афіни, 1896 рік*

Спирідон Луїс — грецький спортсмен, олімпійський чемпіон з марафону на Іграх I Олімпіади

На Паризькій сесії МОК 1922 року було прийнято рішення про проведення змагань під назвою «Міжнародний спортивний тиждень з приводу VIII Олімпіади». Цю дату прийнято вважати датою започаткування проведення Зимових олімпійських ігор.

Зимові олімпійські ігри вперше офіційно були проведені **1924 року** в Шамоні (Франція). В них взяли участь **258 спортсменів** з **16 країн світу**. Зимові олімпійські ігри регулярно проводяться **один раз на чотири роки**. З **1994 року** зимові та літні ігри проходять з інтервалом у **два роки**.

Змагання зі стрибків з 70-метрового трампліна. Шамоні, 1924 рік

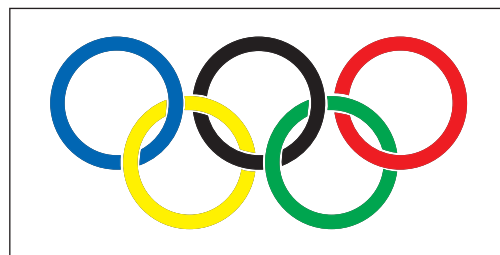
Змагання з бобслею. Шамоні, 1924 рік

Символіка

До олімпійської **символіки** належать олімпійські кільця, олімпійський прапор, олімпійське гасло, олімпійська емблема, олімпійський гімн, олімпійський вогонь та олімпійський смолоскип.

Олімпійські кільця

Символом Олімпійських ігор є **п'ять олімпійських кілець**. Олімпійські кільця символізують ідеали й мету олімпійського руху, який більше ста років наснажує людей. Ви бачите їх повсюди у місті, де відбуваються Олімпійські ігри. Ви бачите їх також на вулицях, у вітринах магазинів, у телевізійній рекламі, що подається компаніями, котрі підтримують Олімпійські ігри.

Олімпійські кільця

Олімпійські кільця мають синій, жовтий, чорний, зелений і червоний колір і переплітаються зліва направо. Кольори верхніх трьох кілець — синій, чорний і червоний. Нижче — жовте і зелене кільця. Вся фігура є правильною трапецією. Олімпійські кільця символізують толерантність і дружбу між усіма, хто бере участь в Олімпійських іграх з усіх **п'яти континентів** нашої планети.

Олімпійське гасло

Спеціальним **гаслом** Олімпійських ігор є три слова: **Citius · Altius · Fortius**. Ці три слова латиною означають — швидше, вище, сильніше. Олімпійське гасло закликає всіх учасників олімпійського руху до вдосконалення та гармонії відповідно до духу олімпізму.

Вважають, що гасло придумав П'єр де Кубертен. Але ці слова належать французькому священику Анрі Дідону. Ця мудра людина, одна з перших, зрозуміла позитивний вплив спорту на душі людей, особливо молоді. Під час відкриття змагань у коледжі він спробував визначити словами сенс чесної боротьби: **сітіус · альтіус · фортіус**.

ШВИДСЕ · ВИЩЕ · СИЛЬНІШЕ

Олімпійське гасло

Олімпійська емблема

Олімпійська емблема чітко визначена в Олімпійській хартії — правовому документі олімпійського руху. Основний її елемент — п'ять кілець, поєднаних з іншими елементами. Наприклад, емблема Міжнародного олімпійського комітету (МОК) — олімпійські кільця на білому фоні з гаслом: «Швидше · Вище · Вільніше».

CITIUS · ALTIUS · FORTIUS

Емблема МОК

Олімпійський прапор

П'ять кольорових кілець — синє, чорне, червоне, жовте, зелене — на чисто-білому полотнищі — це **олімпійський прапор**. Він урочисто підіймається в Олімпійському місті на високій щоглі олімпійського стадіону, там, де майорять прапори всіх держав-учасниць Олімпійських ігор.

Олімпійський прапор

Олімпійський вогонь

Олімпійським вогнем є вогонь, що запалюють в Олімпії під егідою МОК. Він проходить свій шлях до міста, в якому відбудуться Олімпійські ігри, за допомогою смолоскипової естафети та закінчує подорож у великій чаші олімпійського стадіону.

Естафета вогню

Щоразу священне полум'я починає свій шлях з Олімпії в Греції до міста Олімпійських ігор.

Там, недалеко від першого стадіону, запалюється **смолоскип**. Потім його несуть через увесь світ, від країни до країни, такі самі, як ми з вами, люди. Коли він переходить від бігуна до бігуна, то ніби передає почуття миру і дружби. Його фінішна зупинка —

Олімпійський стадіон під час церемонії відкриття Ігор. Тисячі людей спостерігають, як останній бігун від смолоскипа запалює могутнє олімпійське полум'я, що горить на стадіоні протягом усіх Ігор.

Церемонія запалювання олімпійського вогню в Олімпії

Олімпійська чемпіонка Марина Ткаченко під час олімпійської естафети у місті Києві. 2004 рік

Олімпійський вогонь на церемонії відкриття Ігор в Сеулі-1988

Церемонії ігор

Важливі складові церемоній — відкриття, закриття та нагородження медалями на Олімпійських іграх, вписані в **Олімпійську хартію** Міжнародного олімпійського комітету. **Церемонія відкриття** включає в себе **парад** спортсменів усіх країн-учасниць Ігор, підняття **Олімпійського прапора**, запалювання **священного вогню**, а також проголошення **Олімпійської присяги атлетами і суддями**. У параді спортсменів Греція завжди виходить першою на відзнаку того, що вона є батьківщиною стародавніх Олімпійських ігор, а також країною, де в 1896 році відбулися перші сучасні Олімпійські ігри. Спортсмени країни-організатора Олімпійських ігор замикають колону.

Афіни-2004. Церемонія Відкриття

Церемонія нагородження. Афіни-2004

Золота олімпійська медаль. Афіни-1896

Церемонія нагородження. Медалями (золота, срібна та бронзова) та дипломами нагороджують спортсменів, які вибороли перше, друге і третє місце. Церемонія нагородження також включає виконання на честь переможця **національного гімну** його країни, підняття **державних прапорів** країн, спортсмени яких вибороли перше, друге і третє місце.

Церемонія закриття відбувається на головному стадіоні після закінчення всіх змагань. Вона включає погашення вогню, опускання Олімпійського прапора і марш атлетів уже не як представників окремих держав, а як єдиного колективу.

Санкт-Моріц-1928. Церемонія закриття

Феєричні моменти на церемонії закриття Ігор XXVII Олімпіади. Сідней-2000

Даючи олімпійську присягу

Під час церемонії відкриття Олімпійських ігор прапороносці від кожної країни-учасниці шикуються півколом перед трибуною. Після цього атлет з країни, яка приймає Олімпійські ігри, підходить до щогли, бере краєчок Олімпійського прапора, знімає праву руку і виголошує Олімпійську присягу.

Спортивні арбітри також перед початком Ігор складають присягу поважати спортсменів і об'єктивно проводити суддівство.

Антверпен. 1920 р. Олімпійську присягу вперше виголошує бельгійський спортсмен Віктор Буан

Олімпійська присяга атлетів

Від імені всіх учасників я обіцяю, що ми братимемо участь у цих Олімпійських іграх, поважаючи та дотримуючись правил, за якими вони проводяться, в істинно спортивному дусі, в ім'я слави спорту та честі наших команд

Олімпізм

П'єр де Кубертен розумів потребу у створенні символіки, церемоній, які б допомагали втіленню ідеалів олімпізму. Він сам намалював п'ять кілець, які вперше побачили світ на Олімпійських іграх 1920 року в Антверпені (Бельгія), замовив Олімпійський гімн і спланував спеціальну процедуру відкриття і закриття Ігор. Головні цінності олімпійського спорту були ним описані в "Оді спорту", за яку він у 1912 році отримав золоту олімпійську медаль на конкурсі мистецтв в номінації "література". **Сукупність ідеалів і цінностей**, які є засадами Ігор, відомі як **олімпізм**.

П'єр де Кубертен та його соратники сформулювали основні **завдання олімпійського руху**:

- ✓ Сприяти розвитку тих фізичних і моральних якостей, які є основою спорту.
- ✓ Виховувати молодь засобами спорту в дусі кращого взаєморозуміння та дружби, допомагаючи таким чином розбудовувати новий, більш справедливий світ.
- ✓ Поширювати олімпійські принципи в усьому світі для створення міжнародної доброї волі.
- ✓ Збирати раз на чотири роки атлетів усього світу на великі спортивні фестивалі — Олімпійські ігри.

* * *

Видатні плавці Олександр Попов і Метью Біонді потискають руки один одному на знак дружби та взаєморозуміння

Основні цінності олімпізму:

- ✓ врівноваженість якостей тіла, волі, розуму;
- ✓ поєднання спорту з культурою та освітою;
- ✓ дотримання способу життя, який ґрунтується на радощах, здобутих власними зусиллями;
- ✓ повага до загальних основних етичних засад;
- ✓ гармонійний розвиток людини;
- ✓ сприяння утвердженню мирного суспільства;
- ✓ повага до людської гідності;
- ✓ розбудова мирного, кращого світу завдяки вихованню молоді засобами спорту;
- ✓ заняття спортом без будь-яких дискримінацій;
- ✓ взаєморозуміння в душі дружби і чесної гри.

Олімпізм є **життєвою філософією**, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі й розуму. Поєднуючи спорт з культурою та освітою, олімпізм прагне створити такий спосіб життя, який базувався б на радощах, здобутих через зусилля, освітніх цінностях доброго прикладу та повазі універсальних етичних принципів.

З метою пропаганди олімпізму і впровадження в життя молоді олімпійських ідеалів діє **Міжнародна олімпійська академія** і більше 130 **національних олімпійських академій**, які займаються олімпійською освітою.

Олімпійська академія України була створена **20 вересня 1991 року**. В регіонах України активно діють її осередки.

Академія має на меті розвинення та зміцнення олімпійського руху в Україні, духовне збагачення людей, обмін цінностями національної культури, пропаганду ідей і принципів олімпізму.

*Емблема
Олімпійської
академії України*

Олімпійський музей

Ідея створення олімпійського музею належить П'єру де Кубертену. Але реалізувати її вдалося лише сьомому Президенту МОК Хуану Антоніо Самаранчу.

Олімпійський музей побудований із білого мармура, який нагадує про грецьке походження Олімпійських ігор. Щоб зберегти природну красу місцевості, два його поверхи з п'яти були побудовані під землею.

Урочисте відкриття музею відбулось 23 червня 1993 року на честь 100-річчя сучасного олімпійського руху і стало даниною пам'яті та поваги до його організаторів і, передовсім, П'єру де Кубертену, а також спортсменам п'яти континентів, об'єднаних олімпійською ідеєю.

Всі експонати в музеї розташовано за принципом поєднання спорту та культури.

Олімпійський музей у Лозанні (Швейцарія)

Міжнародний олімпійський комітет (МОК)

МОК — вищий керівний орган олімпійського руху, постійно діюча міжнародна неурядова неприбуткова організація, яка володіє всіма правами на Олімпійські ігри. Його місцезнаходження — в Лозанні, Швейцарія.

Міжнародний олімпійський комітет сприяє поширенню олімпізму в усьому світі. Для пропаганди олімпізму Міжнародний олімпійський комітет:

- ✓ співпрацює у прагненнях поставити спорт на службу людству;
- ✓ бореться проти будь-яких форм дискримінації в олімпійському русі;
- ✓ підтримує і заохочує пропаганду спортивної етики;
- ✓ спрямовує свої зусилля на утвердження чесної спортивної гри і засуджує будь-яке насильство;
- ✓ веде боротьбу із вживанням допінгу в спорті;
- ✓ вживає всіх заходів щодо запобігання небезпеки здоров'ю спортсменів;
- ✓ виступає проти будь-яких політичних чи комерційних зловживань у спорті і серед атлетів;
- ✓ прагне, аби Олімпійські ігри проводились за умов, які виховують відповідальне ставлення до збереження довкілля;
- ✓ підтримує Міжнародну олімпійську академію;
- ✓ підтримує інші організації, які займаються олімпійською освітою.

Штаб-квартира МОК в Лозанні (Швейцарія)

Президенти МОК

МОК очолювали протягом більше 100 років вісім президентів. Це — **Деметріус Вікелас** (Греція), **П'єр де Кубертен** (Франція), **Анрі де Байє-Латур** (Бельгія), **Юханнес Зігфрід Едстрем** (Швеція), **Ейвері Брендедж** (США), **Майкл Морріс Кілланін** (Велика Британія), **Хуан Антоніо Самаранч** (Іспанія), **Жак Рогге** (Бельгія).

*Деметріус
Вікелас
(1894—1896)*

*П'єр де
Кубертен
(1896—1925)*

*Анрі де
Байє-Латур
(1925—1942)*

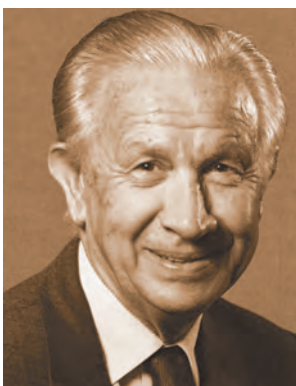
*Юханнес Зігфрід
Едстрем
(1946—1952)*

*Ейвері Брендедж
(1952—1972)*

*Майкл Морріс
Кілланін
(1972—1980)*

*Хуан Антоніо
Самаранч
(1980—2001)*

*Жак Рогге
(з 2001)*

Кожен із президентів МОК залишив свій яскравий і самобутній слід в історії сучасного олімпійського спорту, сприяв його розвитку та зростанню авторитету у світі. Проте для нашої країни безперечно найважливішою виявилась діяльність президентів Хуана Антоніо Самаранча та Жака Рогге, які очолювали МОК в час, коли Україна

набула незалежності. Вони неодноразово відвідували нашу країну і багато зробили для розвитку олімпійського руху й популяризації успіхів і досягнень України серед олімпійського співтовариства.

Їх візити стали історичною і знаковою подією не лише в історії вітчизняного олімпійського руху, а й усього суспільно-політичного життя нашої держави.

Президент МОК Жак Рогге — почесний доктор Національного університету фізичного виховання і спорту України (Київ, 2006)

Президент Олімпійської академії України Марія Булатова з почесним президентом МОК Хуаном Антоніо Самаранчем (Лозанна, 2005)

Почесний президент МОК Хуан Антоніо Самаранч вручає Олімпійський орден Прем'єр-міністру України Віктору Януковичу (Київ, 2007)

Почесний президент МОК Хуан Антоніо Самаранч і президент НОК України Сергій Бубка (Київ, 2007)

Президент НОК України Сергій Бубка і президент МОК Жак Рогге (Київ, 2006)

Олімпійські смолоскити

Вперше **олімпійський вогонь** спалахнув на амстердамському стадіоні у день відкриття **Iгор 1928 року**. Проте знавці олімпійського руху не знаходять підтвердження тому, що цей вогонь був доставлений, як диктує традиція, естафетою з Олімпії.

Берлін, 1936

Лондон, 1948

Гельсінкі, 1952

Мельбурн, 1956

Рим, 1960

Токіо, 1964

Мехіко, 1968

Мюнхен, 1972

Монреаль, 1976

Початок **смолоскиповим естафетам**, що доставляють священний олімпійський вогонь з Олімпії до міста проведення літніх Олімпійських ігор, було покладено у **1936 році (Берлін, Німеччина)**. Відтоді церемонії відкриття Ігор збагатилися хвилюючим видовищем — **запаленням вогню** на головному олімпійському стадіоні від смолоскипа, що був пронесений **естафетою**.

Москва, 1980

Лос-Анджелес, 1984

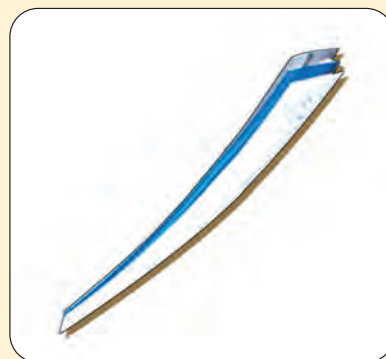
Сеул, 1988

Барселона, 1992

Атланта, 1996

Сідней, 2000

Афіни, 2004

Уяви, що в 2020 р. у столиці України відбудуться Олімпійські ігри. Спробуй розробити та намалювати ескіз смолоскипа Олімпійських ігор

Талісмани

Кожна країна, де проходять Олімпійські ігри, прагне обрати спеціальний символ — талісман, який би розповідав про його культуру, традиції. Переважно обирають звірятко, яке символізує національні риси та особливості країни. Вперше талісман з'явився на зимових Олімпійських іграх у 1968 році у Греноблі — це був гірськолижник Шус, а на Іграх Олімпіади у Мехіко — червоний ягуар, але ці талісмани були неофіційними. **Першим талісманом**, офіційно визнаним МОК, став **песик Валді** (1972 р.).

Талісмани Ігор Олімпіад

*Червоний ягуар, 1968
Мехіко. Мексика*

*Валді, 1972
Мюнхен. Німеччина*

*Емік, 1976
Монреаль. Канада*

*Міша, 1980
Москва. СРСР*

*Сем, 1984
Лос-Анджелес.
США*

*Ходорі, 1988
Сеул. Південна
Корея*

*Кобі, 1992
Барселона.
Іспанія*

*Іззі, 1996
Атланта. США*

*Сід, Оллі, Міллі, 2000
Сідней. Австралія*

*Афіна і Фебос, 2004
Афіни. Греція*

*Фува (риба, панда, вогонь,
антилопа, ластівка), 2008.
Пекін. КНР*

Талісмани зимових Олімпійських ігор

*Шус, 1968
Гренобль.
Франція*

*Шнеман, 1976
Інсбрук. Австрія*

*Роні, 1980
Лейк-Плесід.
США*

*Вучко, 1984
Сараєво.
Югославія*

*Хауді та Хайді, 1988
Калгарі. Канада*

*Маджик, 1992
Альбервіль.
Франція*

*Хокон і Крістін, 1994
Ліллекхаммер.
Норвегія*

*Суккі, Ноккі, Леккі
та Цуккі, 1998
Нагано. Японія*

*Заєць, американський
койот і ведмедик грізлі,
2002
Солт-Лейк-Сіті. США*

*Нів і Гліз, 2006
Турин. Італія*

Нові олімпійські сказання

В Олімпійських іграх сучасності поступово з'являються свої легенди, свої легендарні герої.

* * *

Ця історія вже не така весела. Вона відбулася на Іграх у Лондоні в 1908 році. І теж під час змагання марафонців.

Італійський стаєр Дорандо Пієтрі першим забігає на стадіон. Здається, перемога вже його: адже до фінішу буквально кілька кроків. І раптом Пієтрі падає від знемоги. Намагається встати — безуспішно! Стадіон буквально божеволіє. Десь далеко позаду пихтять обіграні суперники, а дійсний чемпіон лежить за кілька метрів від фінішу й... золотої олімпійської медалі.

Кілька жалісливих глядачів не витримують, кидаються до італійського спортсмена, щоб виправити несправедливість. І дивна річ — те саме роблять і деякі судді. За допомогою цієї компанії Пієтрі перетинає фінішну лінію.

А перемогу після протесту команди США присуджують Джону Хейсу, що, власне кажучи, цілком природно й зрозуміло... Хоча й дуже кривдно! Однак не залишився без нагороди й Дорандо Пієтрі. За спортивну мужність дружина британського монарха Олександра особисто нагородила атлета золотим кубком.

Марафонська драма Дорандо Пієтрі

* * *

Український спортсмен Віктор Чукарін — один із трьох гімнастів в історії спорту, яким двічі вдавалося завоювати абсолютну першість. Сталося це в Гельсінкі (1952 р.) та Мельбурні (1956 р.). А шлях до цього успіху був складним і драматичним.

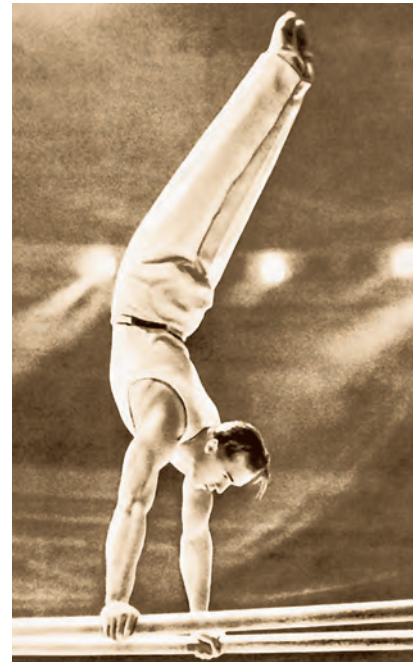
Із перших днів війни майстер спорту, вихованець Київського технікуму фізичної культури опинився на фронті. Невдовзі його артилерійська частина потрапила в оточення. Потім полон і майже чотири роки концтаборів. Що могло бути жахливіше за це?

Та доля була милостива до спортсмена і вберегла його для майбутніх спортивних перемог. По поверненні до рідного дому мати змогла впізнати Віктора лише по шраму, отриманому у далеких дитячих баталіях. Тоді він не міг навіть двічі віджатися на брусах. Хіба ж тут до спорту... Та унікальна людина тим і унікальна, що спростовує уявлення про неможливе.

Віктор Чукарін, завоювавши сім золотих медалей (другий результат за всю історію олімпійського спорту), відкрив епоху української гімнастики на олімпійському помості: на Іграх Олімпіад в Мельбурні (1956 р.); Римі (1960 р.) і Токіо (1964 р.) на п'єдестал пошани піднімалися 10 українських гімнастів, серед яких такі видатні спортсмени, як Лариса Латиніна (19 медалей, 9 золотих), Борис Шахлін (13 медалей, 7 золотих), Поліна Астахова (10 медалей, 5 золотих).

* * *

Ігри Олімпіади в Токіо (1964 р.). Одна з найзахоплюючих подій — змагання суперваговиків у важкій атлетиці. У центрі уваги знаменитий російський важкоатлет Юрій Власов — володар багатьох світових рекордів, переможець Ігор Олімпіади 1960 р. у Римі. Юрій Власов не тільки був упевнений у своїй перемозі, а й намагався досягти її лише зі світовими рекордами. Проте результат змагань шокував не лише глядачів, а й фахівців.

Віктор Чукарін

У фінальній частині турніру Юрій Власов встановив два світові рекорди (у жимі та ривку), впевнено випередив як Леоніда Жаботинського, так і відомих американських атлетів Норберта Шеманського та Геррі Губнера. Проте в завершальній вправі Л. Жаботинський тактично переміг Ю. Власова. В останній спробі у поштовху він взяв вагу, що принесла йому перемогу у триборстві. Це перший в історії олімпійського спорту випадок, коли спортсмен, встановивши у фінальних змаганнях два світові рекорди, залишився без золотої медалі.

Леонід Жаботинський

Скептики вважали перемогу Л. Жаботинського випадковою, проте він впевнено підтвердив своє лідерство у світовій важкій атлетиці, встановивши 17 світових рекордів, ставши багаторазовим чемпіоном світу, впевнено виграв Ігри наступної Олімпіади у Мехіко.

* * *

Добре відомо, що ефективна підготовка у вітрильному спорті вимагає дорогого устаткування, оснащених центрів для занять, розташованих у відповідних кліматичних і географічних зонах. Тому не випадково, що більшість видатних спортсменів у цьому виді спорту підготовлено у Франції, Австралії, США, Великобританії, Норвегії, Данії.

Та всього цього не хотів знати Валентин Манкін — український спортсмен, який народився в селі Білокоровичі на Житомирщині.

Він тренувався у Києві на Дніпрі, в скромних умовах чорноморських

Валентин Манкін

спортивних баз. Проте інтелект, дивовижна працездатність і золоті руки привели його до спортивних досягнень, котрими захоплювався весь вітрильний світ — В. Манкін тричі вигравав Ігри Олімпіад у різних класах суден: у 1968 р. в Мехіко на яхті в класі "Фінн", у 1972 р. в Мюнхені в класі "Темпест" і в 1980 р. в Москві в класі "Зоряний".

Він виборов 4 медалі (в його активі є ще й срібна медаль, отримана в 1976 р. в Монреалі). За всю історію Олімпійських ігор такого успіху досягли тільки чотири яхтсмени.

* * *

У другій половині 1960-х років у світі не мала конкуренції радянська команда веслувальників у складі українських спортсменів Юрія Філатова, Юрія Стеценка і Володимира Морозова. Четвертим членом екіпажу був москвич з українським прізвищем Валерій Діденко. Особливо напружено команда готувалася до Ігор Олімпіади 1968 р. в Мехіко. І нарешті — довгоочікуваний фінал. Уже з перших метрів наша команда захопила лідерство, поступово нарощуючи перевагу.

Від правої: Юрій Філатов, Юрій Стеценко, Володимир Морозов, Валерій Діденко

Проте недалеко до фінішу човен втрачає керування і повертається поперек дистанції. Виявилось, що лопнув трос управління кермом. Роки важкої роботи закінчилися важким розчаруванням.

Та наші веслувальники не були б справжніми спортсменами, якби через чотири роки в олімпійському Мюнхені не стояли на найвищій сходинці п'єдесталу пошани з золотими медалями.

* * *

Найбільшим досягненням ХХ століття вважається дивовижний результат американського легкоатлета Роберта Бімона, встановлений ним на Іграх Олімпіади в Мехіко (1968 р.), — стрибок у довжину на 8 м 90 см, що на 55 см далі попереднього світового рекорду. Цей рекорд протримався понад 20 років і лише на початку 1990-х років був перевищений на 5 см Майком Пауеллом. На жаль, ми дуже рідко згадуємо про інші, не менш дивовижні, рекорди у легкій

Роберт Бімон

Юрій Сєдих

Сергій Бубка

атлетиці. Український атлет Юрій Сєдих виборов золоту медаль на Іграх Олімпіади 1980 р. в Москві зі світовим рекордом 81 м 80 см, ставши дворазовим олімпійським чемпіоном, а в 1986 р. майже на 4 м (86 м 74 см) перевершив свій попередній рекорд. З того часу минуло понад 20 років, а до результату українського атлета ніхто не може навіть наблизитися.

Така сама доля, мабуть, чекає і дивовижне досягнення іншого українського легкоатлета — олімпійського чемпіона і 35-разового рекордсмена світу Сергія Бубки. Його світовий рекорд у стрибках із жердиною (6 м 14 см) встановлено близько 15 років тому. Але за всі ці роки жодному спортсмену світу не вдалося навіть перейти шестиметровий рубіж.

* * *

Історично склалося так, що у найпопулярніших видах легкої атлетики — бігу на спринтерські дистанції (100 і 200 м) — серед чоловіків найвидатнішими є темношкірі спортсмени переважно зі США, які об'єктивно мають великі задатки до швидкісних і швидкісно-силових вправ, порівняно з представниками інших рас. Можна назвати лише кілька випадків в історії сучасного олімпійського спорту, коли

одну з дистанцій удавалося виграти європейцям (наприклад, Армін Харрі (ФРН) — дистанція 100 м (1960 р., Рим), Лівіо Берруті — 200 м (1960 р., Рим), Константінос Кентеріс — 200 м (2000 р., Сідней)

Проте у правилах бувають винятки. І цим винятком є видатний успіх українського спринтера Валерія Борзова, який на Олімпійських іграх у Мюнхені впевнено виграв дві золоті медалі — на дистанціях 100 і 200 м.

Ці перемоги показали, що найкращою формулою успіху є талант спортсмена і тренера, науково обґрунтована система підготовки.

Валерій Борзов

* * *

Через 22 роки після яскравих перемог В. Борзова дійсність цієї формули на Іграх Олімпіади в Атланті (1996 р.) підтвердив український боксер Володимир Кличко, який став олімпійським чемпіоном у найпрестижнішій ваговій категорії — важкій.

До В. Кличка протягом багатьох років (з 1952 р.) олімпійськими чемпіонами у цій ваговій категорії, за винятком одного випадку (італієць Франко де Пікколі — Рим, 1960 р.), були лише видатні темношкірі спортсмени — американці (Едвардо Сендерс, Томас Райд-мейкер, Джозеф Фревер, Джордж Формен, Тайрел Бигс), кубинці (Теофіло Стівенсон і Роберто Мендес) і канадець Леннокс Льюїс.

Володимир Кличко

Як і його знамениті темношкірі попередники, В. Кличко після олімпійської перемоги перейшов у професійний спорт, де досяг видатних результатів.

ПРАКТИКА: ЧИТАЄМО, ДОМИСЛЮЄМО, ГРАЄМО...

❓ *Як влаштувати міні-Олімпійські ігри з передачею естафети вогню у твоїй школі?*

1. Проведіть відбіркові змагання бігунів, які мають нести смолоскип.
2. Намалюйте план передачі естафети.
3. Укажіть основні орієнтири шляху — будинки, квартали, а також пагорби, дерева.
4. Використайте стрілки для позначення шляху естафети, вказавши місця передачі смолоскипа від бігуна до бігуна.
5. Перевірте ваш маршрут.

Схема вашого маршруту

❗ *Перелічіть події, що відбулися під час останніх Олімпійських ігор, які уславили Україну.*

Олімпійські дні в школі

Завдання

Для успішної підготовки та проведення міні-Олімпійських ігор у школі необхідно:

1. Залучити до занять спортом якнайбільше учнів.
2. Зосереджувати увагу на досягненні досконалості, щоб досягти кращих результатів, ніж маєш зараз.
3. Запросити до участі інструкторів та вчителів із різних дисциплін.
4. Дотримуватися правил чесної гри, досягати співробітництва і взаєморозуміння.
5. Стимулювати інтерес і участь усіх бажаючих у шкільних змаганнях.

Організація

Шкільний організаційний комітет має:

1. Скласти розпорядок дня та ознайомити з ним учнів, учителів, батьків.
2. Запросити гостей.
3. Спланувати події церемонії відкриття, закриття міні-ігор та нагородження.
4. Замовити або виготовити нагороди і дипломи.

Змагання

Запрошуйте до участі всіх.

1. Біг з перешкодами — із застосуванням предметів, через які можна перестрибувати, пролазити під ними, оббігати їх.
2. 50-метровий біг з бар'єрами — чотири бар'єри висотою 40 см. Розставте їх так, аби на ділянці між ними школярі могли зробити приблизно чотири кроки.
3. Стрибки у довжину будь-яким способом.
4. Міні-марафон — приблизно 600—1000 м навколо школи.

5. Метання списа — довжину кидка вимірювати від лінії кидка до першого торкання списом землі. (Увага: спис не загострюйте, будьте уважні до правил безпеки).
6. Метання диска — для цього використайте м'яч, кільце чи будь-який круглий предмет.
7. Плавання — 25 м.
8. Кидки у ціль — використовуйте стріли з гумовими наконечниками, розмістіть ціль на відстані 5 м від лінії кидка.
9. Влаштуйте розваги з «перетягування линви» між школярами, які мають менше спортивного хисту.

На уроці фізичної культури ви могли б:

- ✓ потренуватися в удосконаленні майстерності під час змагань, що проводитимуться протягом вашого олімпійського дня;
- ✓ організувати олімпійську естафету навколо школи, яка завершиться запалюванням олімпійського вогню під час церемонії відкриття;
- ✓ вивчити вплив фізичних вправ на організм;
- ✓ вивчити фактори, що сприяють зміцненню здоров'я: харчування, гігієна, якісна питна вода, найпростіша перша допомога;
- ✓ навчитися народних танців різних країн і виконати їх під час церемонії відкриття олімпійського дня;
- ✓ відкрити «Клуб суддів» для підготовки суддів для кожного виду змагань під час олімпійського дня;
- ✓ організувати програму «чесної гри» з етичним кодексом і нагородами;
- ✓ запросити відомих спортсменів, аби вони розповіли про свої здобутки і прагнення.

На уроках іноземної мови та літератури ви могли б:

- ✓ написати запрошення на церемонію відкриття вашого олімпійського дня;
- ✓ розповісти про спортивні традиції чи легенди різних країн світу;

- ✓ написати статтю в газету про олімпійський день;
- ✓ вивчити найуживаніші вирази з інших мов;
- ✓ написати або розповісти історію про Олімпійські ігри або про ушавленого атлета з вашого регіону;
- ✓ влаштувати читання поезії та прози на олімпійську та спортивну тематику, присвячену олімпійському дню.

На уроках історії та географії ви могли б:

- ✓ визначити географічне положення та вивчити звичаї олімпійських держав. Представити країну, з якою ознайомилися в класі, на церемонії відкриття олімпійського дня;
- ✓ позначити на карті міста, де проводилися попередні Олімпійські ігри;
- ✓ вивчити традиції олімпійського спорту в Україні, порівняти їх з традиціями інших країн;
- ✓ підготувати доповідь на олімпійську тему або на тему, яка викликає суперечливі погляди (комерціалізація, чесна гра, допінг, політика, етика).

На уроках малювання та трудового навчання ви могли б:

- ✓ підготувати плакати для олімпійського дня;
- ✓ розробити медалі, нагороди та дипломи олімпійського дня;
- ✓ підготувати прапори різних держав для проведення церемонії відкриття олімпійського дня;
- ✓ розробити ескізи талісмана і символіки олімпійського дня;
- ✓ підготувати виставку картин, скульптур, виробів на спортивну тематику.

На уроках музики ви могли б:

- ✓ вивчити гімни, народні пісні інших держав, щоб виконувати під час відкриття олімпійського дня;
- ✓ підготувати музичне оформлення олімпійського дня.

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

Пригадай, що ти знаєш про сучасні Олімпійські ігри.

1. Коли і де відбулися перші Ігри сучасності?
2. Скільки країн брало участь у перших Іграх і Іграх 2004 року?
3. Як часто проводяться Олімпійські ігри?
4. Коли і де були офіційно проведені перші зимові Олімпійські ігри?
5. Скільки країн брало участь у перших зимових Олімпійських іграх?
6. Скільки відбулося сучасних Ігор Олімпіад і зимових Олімпійських ігор?
7. Розкажи, що ти знаєш про олімпійську символіку.
8. З чого складаються церемонії проведення Олімпійських ігор?
9. Як проходить церемонія нагородження?
10. З чого складається церемонія відкриття Олімпійських ігор?
11. З чого складається церемонія закриття Олімпійських ігор?
12. Які ти знаєш талісмани і коли з'явився на Іграх перший талісман?
13. Що таке олімпійський вогонь?
14. Як проходить естафета олімпійського вогню?
15. Хто має право нести смолоскип з олімпійським вогнем?
16. Що ти знаєш про олімпійську присягу? Згадай її.
17. Хто був засновником сучасних Олімпійських ігор? Що ти про нього знаєш?

18. Розкажи про найбільшу мрію П'єра де Кубертена.
19. Де було прийнято рішення про відновлення Олімпійських ігор?
20. За який твір і коли П'єр де Кубертен був нагороджений золотою олімпійською медаллю?
21. Які завдання ставить олімпійський рух?
22. Що ти розумієш під поняттям «олімпізм»?
23. Що ти знаєш про організацію, яка очолює олімпійський рух?
24. Які основні напрями роботи МОК?
25. Скільки президентів очолювало МОК?
26. Назви прізвища президентів МОК.
27. Назви президентів МОК, які найбільше вплинули на розвиток олімпійського спорту в Україні?
28. Як Міжнародний олімпійський комітет сприяє поширенню олімпізму в світі?
29. Як називається основний правовий документ олімпійського руху?

ІГРИ, ЩО ПІДКОРИЛИ СВІТ

Це більше, ніж просто спорт!

Ігри Олімпіад і зимові Олімпійські ігри — важливі спортивні фестивалі в сучасному світі. Вони є грандіозним яскравим святом світового масштабу, де, незважаючи на гостру конкуренцію й запекле спортивне суперництво, панує атмосфера дружби і солідарності. Вони привертають увагу мільярдів телеглядачів і залучають на розвиток спорту величезні кошти країн-організаторів Ігор, численних фірм та компаній, спонсорів та партнерів. У всіх країнах світу здобуття олімпійської медалі є вершиною спортивних досягнень атлета.

Чому Олімпійські ігри стали такими популярними в сучасному світі?

Мабуть, тому що Олімпійські ігри ґрунтуються на комплексі ідеалів та принципів, яких мають дотримуватися люди, що організують і беруть участь в Олімпійських іграх. Цей комплекс ідеалів,

Ігри Олімпіад

№	Рік	Місто	Кількість	
			країн	учасників
1.	1896	Афіни	14	245
2.	1900	Париж	24	1225
3.	1904	Сент-Луїс	13	689
4.	1908	Лондон	22	2035
5.	1912	Стокгольм	28	2547
6.	1916	Не проводилися		
7.	1920	Антверпен	29	2678
8.	1924	Париж	44	3092
9.	1928	Амстердам	46	3014
10.	1932	Лос-Анджелес	37	1408
11.	1936	Берлін	49	4066
12.	1940	Не проводилися		
13.	1944	Не проводилися		
14.	1948	Лондон	58	4099
15.	1952	Гельсінкі	69	4925
16.	1956	Мельбурн	67	3184
17.	1960	Рим	83	5348
18.	1964	Токіо	93	5140
19.	1968	Мехіко	112	5530
20.	1972	Мюнхен	121	7123
21.	1976	Монреаль	92	6028
22.	1980	Москва	80	5217
23.	1984	Лос-Анджелес	140	6797
24.	1988	Сеул	159	8465
25.	1992	Барселона	169	9367
26.	1996	Атланта	197	10320
27.	2000	Сідней	199	10651
28.	2004	Афіни	202	10625
29.	2008	Пекін		
30.	2012	Лондон		

Зимові Олімпійські ігри

№	Рік	Місто	Кількість	
			країн	учасників
1.	1924	Шамоні	16	258
2.	1928	Санкт-Моріц	25	464
3.	1932	Лейк-Плесід	17	252
4.	1936	Гарміш-Партенкірхен	28	668
5.	1948	Санкт-Моріц	28	669
6.	1952	Осло	30	694
7.	1956	Кортіна д'Ампеццо	31	820
8.	1960	Скво-Веллі	30	665
9.	1964	Інсбрук	36	1091
10.	1968	Гренобль	37	1158
11.	1972	Саппоро	35	1006
12.	1976	Інсбрук	37	1123
13.	1980	Лейк-Плесід	37	1072
14.	1984	Сарасво	49	1274
15.	1988	Калгарі	57	1423
16.	1992	Альбервіль	64	1801
17.	1994	Ліллекхаммер	67	1739
18.	1998	Нагано	72	2302
19.	2002	Солт-Лейк-Сіті	77	2399
20.	2006	Турін	80	2508
21.	2010	Ванкувер		
30.	2014	Сочі		

що називається **олімпізмом**, пропагується не лише спортсменами та офіційними особами, а й багатьма працівниками освіти, бізнесменами та організаціями, які підтримують ці принципи. Вони проголошуються в **Олімпійській хартії**, що є основним документом Міжнародного олімпійського комітету (МОК).

Історія Олімпійських ігор налічує проведення 25 Ігор Олімпіад і 20 зимових Олімпійських ігор. Тричі (у 1916, 1940, 1944) Олімпійські ігри не проводилися з причини світових війн. Найближчі ХХІХ Ігри Олімпіади в Пекіні (Китай) відбудуться у 2008 році, а за ними в 2010 році ХХІ зимові Олімпійські ігри — у Ванкувері (Канада).

Пекін, 2008

Ванкувер, 2010

Міжнародні спортивні федерації

Кожним видом спорту на Олімпійських іграх керує **Міжнародна спортивна федерація** (МСФ). Федерації встановлюють і контролюють правила у своїх видах спорту. Кожна МСФ є самостійною та незалежною. МОК надає право проведення змагань з видів спорту в програмах Ігор Олімпіад 28 міжнародним федераціям, а в програмах зимових Олімпійських ігор — семи.

Перші міжнародні спортивні федерації були організовані ще у **ХІХ столітті** до створення МОК, наприклад Міжнародна федерація гімнастики (1881 р.), Міжнародний союз ковзанярів, Міжнародний союз веслярських товариств (1892 р.).

Міжнародні спортивні федерації:

- ✓ забезпечують розвиток своїх видів спорту в усьому світі;
- ✓ сприяють досягненню мети, проголошеної Олімпійською хартією;
- ✓ встановлюють критерії відбору учасників Олімпійських ігор;
- ✓ здійснюють нагляд за технічним контролем і керівництвом своїми видами спорту на Олімпійських іграх;
- ✓ забезпечують технічну допомогу програмам Олімпійської солідарності.

Національні олімпійські комітети

Кожна країна, яка бере участь в Олімпійських іграх, має **Національний олімпійський комітет (НОК)**. Кожен НОК розвиває і захищає олімпійський рух у своїй країні:

- ✓ пропагує основні принципи олімпізму засобами освіти, національних олімпійських академій, культурних програм тощо;
- ✓ заохочує розвиток спорту на всіх рівнях;
- ✓ вживає запобіжних заходів щодо проявів будь-яких форм шахрайства, дискримінації та насильства у спорті;
- ✓ запобігає вживанню речовин і здійсненню процедур, заборонених Всесвітньою Антидопінговою Агенцією (ВАДА);
- ✓ представляє свої країни на Олімпійських іграх.

Національні олімпійські комітети утворюють **п'ять континентальних асоціацій**:

- ✓ Асоціація європейських олімпійських комітетів;
- ✓ Асоціація національних олімпійських комітетів Африки;
- ✓ Олімпійська рада Азії;
- ✓ Панамериканська спортивна організація — Північна і Південна Америка;
- ✓ Національні олімпійські комітети Океанії.

Найбільш значними спортивними заходами, що проводяться цими організаціями, є регіональні ігри, ідея проведення яких належить П'єру де Кубертену і бере свої витоки з історії олімпійського руху Стародавньої Греції. Достаменно відомо, що в Стародавній Греції поряд з Олімпійськими іграми, значною популярністю користувались різні регіональні ігри: Істмійські, Немейські та Піфійські.

Емблема Асоціації європейських олімпійських комітетів

202 НОК виставили команди своїх країн на Олімпійських іграх 2004 року в Афінах: Європа — 48, Азія — 45, Америка — 42, Африка — 53, Австралія та Океанія — 14.

Олімпійська солідарність

Мета Олімпійської солідарності полягає в організації допомоги національним олімпійським комітетам, які визнані МОК, зокрема тим, що мають найбільшу потребу в ній. Ця допомога набуває форми програм, які розробляються МОК спільно з національними олімпійськими комітетами:

- ✓ підготовка НОК до Олімпійських ігор та участі в них;
- ✓ олімпійські стипендії для атлетів і тренерів;
- ✓ підтримка командних видів спорту;
- ✓ розвиток молоді;
- ✓ підготовка до регіональних і континентальних ігор;
- ✓ розвиток національної системи підготовки;
- ✓ розвиток напрямів спортивної медицини, збереження навколишнього довкілля, масового спорту;
- ✓ проведення культурних, освітніх та наукових заходів у сфері олімпійського спорту.

Емблема Олімпійської солідарності

Види спорту в іграх Олімпіад

Сьогодні олімпійська спортивна програма налічує 37 видів спорту і понад 300 видів змагань. Жінки беруть участь у 34 видах спорту та у 124 видах змагань.

Олімпійські види спорту:

Водні види спорту

- ✓ плавання, стрибки у воду, синхронне плавання
- ✓ веслування на байдарках і каное, веслування академічне, веслувальний слалом, вітрильний спорт

Легка атлетика

- ✓ біг, спортивна ходьба, бар'єрний біг, біг з перешкодами, марафон, естафетний біг, стрибок у довжину, стрибок у висоту, потрійний стрибок, стрибок із жердиною, метання диска, молота, списа, штовхання ядра, чоловіче десятиборство і жіноче семиборство

Важка атлетика і єдиноборства

- ✓ бокс, боротьба вільна, боротьба греко-римська, важка атлетика, дзюдо, тхеквондо, фехтування

Велосипедний спорт

- ✓ шосе, трек, маунтенбайк (гірський велоспорт)

Кінний спорт

Тріатлон (плавання + велоспорт + біг)

Ігрові види спорту

- ✓ бадмінтон, бейсбол (чоловіки), баскетбол, водне поло, волейбол, гандбол, софтбол (жінки), теніс, теніс настільний, футбол, хокей на траві

Гімнастика

- ✓ спортивна і художня, стрибки на батуті

Сучасне п'ятиборство

Стрільба з лука, стрільба кульова, стрільба стендова

Види спорту в зимових Олімпійських іграх

У тих країнах нашої планети, де низькі температури перетворюють воду на кригу, а дощ — на сніг, популярними є такі зимові види спорту, як ковзанярський, лижний та санний спорт. Перші Олімпійські ігри, де проходили змагання з цих видів спорту, відбулися **1924 року в Шамоні** (Франція).

Відтоді зимові Олімпійські ігри проводяться раз на чотири роки. Нині на цих Іграх відбувається **82 змагання з 15 видів спорту**: біатлон, бобслей, хокей на льоду, санний спорт, швидкісний біг на ковзанах, шорт-трек, фігурне катання, лижний спорт (перегони, гірськолижний), стрибки на лижах з трампліна, лижне двоборство, сноубординг, фрістайл, скелетон, керлінг.

Бобслей

- ✓ швидкісний спуск по льодяній трасі на дво- та чотиримісних санях-бобах

Санний спорт

- ✓ швидкісний спуск по льодяному жолобу на одно- та двомісних санях
- ✓ скелетон (швидкісний спуск на санях головою уперед)

Катання на ковзанах

- ✓ фігурне катання (одиначне, парне, танці на льоду)
- ✓ шорт-трек
- ✓ швидкісний біг на ковзанах

Лижний спорт

- ✓ стрибки на лижах з трампліна
- ✓ гірськолижний
- ✓ лижні перегони

Біатлон (лижні перегони та стрільба з положення лежачи та стоячи)

Лижне двоборство (стрибки на лижах з трампліна та лижні перегони)

Керлінг (гра в кеглі на льоду)

Фрістайл (могул та лижна акробатика)

Сноубординг (гірськолижний спуск на спеціальній дошці)

Хокей на льоду

Визначні спортивні досягнення

До історії олімпійського спорту золотом дивовижних перемог вписано імена багатьох спортсменів. Але й у цій славетній шерензі виділяються ті, чиї разючі досягнення становлять гордість олімпійського спорту, якими пишаються їхні країни та увесь олімпійський рух.

Лариса Латиніна (Україна) — володарка найбільшої в історії спорту колекції з 18 олімпійських нагород (спортивна гімнастика), половина з яких — найвищої проби (1956—1964).

Джессі Оуенс (США) — чотириразовий олімпійський чемпіон (в бігу на 100 м, 200 м, естафетному бігу 4 x 100 м та стрибку в довжину) (1936). 25 травня 1935 р. протягом години він встановив п'ять світових рекордів, один з яких — у стрибку в довжину — залишався неперевершеним протягом чверті століття.

Б'єрн Делі (Норвегія) — володар найбільшої кількості олімпійських нагород з лижних гонок — 12 медалей (8 — золотих, 4 — срібні) (1992—1998).

Сергій Бубка (Україна) — олімпійський чемпіон (1988), 35-разовий рекордсмен світу, шестиразовий чемпіон світу, кавалер Олімпійського ордена, визнаний кращим спортсменом світу (1997).

Яна Клочкова (Україна) — чотириразова олімпійська чемпіонка (2000, 2004), багаторазова чемпіонка світу з плавання. Перша спортсменка в плаванні, яка виборола золоті нагороди два рази поспіль на тих самих дистанціях — 200 та 400 м комплексним плаванням.

Лариса Латиніна

Джессі Оуенс

Б'єрн Делі

Сергій Бубка

Яна Клочкова

Пааво Нурмі

Лідія Скоблікова

Карлтон Льюїс

Пааво Нурмі (Фінляндія) — дев'ятиразовий чемпіон (1920—1928) у стаєрському бігу, кросі та бігу з перешкодами. Володар найбільшої кількості олімпійських нагород з легкої атлетики — 12 медалей (9 — золотих, 3 — срібні).

Лідія Скоблікова (СРСР, Росія) — володарка найбільшої кількості золотих олімпійських медалей — 6 — у швидкісному бігу на ковзанах (1960—1964). У 1964 р. виборола медалі найвищого гатунку на всіх 4 дистанціях.

Карлтон Льюїс (США) — володар 9 золотих та 1 срібної медалі на Олімпійських іграх 1984—1996 рр. в бігу на 100 м, 200 м, естафетному бігу 4 x 100 м і чотири рази поспіль у стрибку в довжину.

Марк Спітц (США) — володар найбільшої кількості золотих медалей на Іграх Олімпіад з плавання — 11 медалей (9 — золоті) (1968, 1972).

Борис Шахлін (Україна) — володар 13 олімпійських нагород зі спортивної гімнастики (7 — золоті). Він сховався на найвищу сходинку п'єдесталу пошани на Іграх трьох Олімпіад (1956—1964).

Марк Спітц

Борис Шахлін

Проблеми олімпійського спорту

Олімпійський рух стикається у своєму розвитку з різними проблемами і протиріччями. Найбільш актуальними і важливими проблемами в олімпійському спорті є допінг, суддівство, збереження здоров'я, охорона довкілля, безпека.

Допінг. Допінг надає спортсменам, які застосовують допінгові засоби, однобічну перевагу над тими суперниками, які їх не застосовують, що є грубим порушенням філософії олімпізму, яка передбачає рівні умови для всіх спортсменів. Застосування допінгу шкодить здоров'ю спортсменів і може навіть загрожувати їхньому життю. Вперше спортсмен був дискваліфікований за вживання допінгу у 1968 р. на Іграх Олімпіади у Мехіко. Вжитим допінгом був алкоголь.

Травматизм. Травми під час тренування і змагань ламають кар'єру багатьох видатних спортсменів, нерідко знецінюючи їх самовіддану працю.

Ніщо не може бути таким важливим для олімпійського руху, як здоров'я і благополуччя спортсменів під час проведення будь-яких спортивних змагань.

Травми, що трапляються і під час тренування, і на змаганнях, є однією з головних небезпек, які загрожують спортсменам

Необ'єктивне суддівство.

Через необ'єктивне суддівство у різних видах спорту нехтується один із найважливіших принципів олімпізму — справедливості та рівних можливостей для всіх учасників Ігор.

Охорона довкілля. Проведення Олімпійських ігор ставить перед їх організаторами серйозні екологічні проблеми. Будівництво спортивних

споруд та інших об'єктів інфраструктури Ігор, розміщення їх учасників і гостей, присутність сотень тисяч туристів, транспортне обслуговування й утилізація відходів — все це створює потенційну загрозу довкіллю і вимагає вжиття запобіжних заходів, аби уникнути забруднення навколишнього середовища.

Після завершення великих міжнародних змагань на стадіонах та прилеглих до них місцях нерідко залишається безліч сміття, харчових відходів, порожніх пляшок, що створює загрозу навколишньому середовищу.

Безпека. Окремою проблемою, що постає перед організаторами Олімпійських ігор, є необхідність забезпечення безпеки Ігор, їх учасників, гостей та глядачів, протидія потенційним терористичним загрозам.

«Еверест» сміття після проведення чергових Ігор

Прояви необ'єктивного суддівства на зимових Олімпійських іграх у Солт-Лейк-Сіті у 2002 р. призвели до присудження золотих нагород у фігурному катанні на ковзанах двом дуетам

Епізод застосування серйозних заходів безпеки та суворого контролю на ХІХ зимових Олімпійських іграх у Солт-Лейк-Сіті у 2002 р.

Участь жінок в олімпійському спорті

Наслідуючи традиції олімпійського спорту Стародавньої Греції, П'єр де Кубертен категорично був проти участі жінок в олімпійських змаганнях. Проте його погляди на цю проблему не зупинили участі жінок в Іграх. Уперше жінки взяли участь в Іграх II Олімпіади, які відбулись у 1900 році в Парижі. Першою олімпійською чемпіонкою сучасності стала англійська тенісистка Шарлотта Купер. З роками участь жінок в Олімпійських іграх значно підвищилась. Сьогодні жінки змагаються більше ніж у 40 % видів олімпійських змагань. Особливі зусилля для цього доклали МОК та Міжнародні спортивні федерації.

Види змагань у програмах Олімпійських ігор

Рік	Ігри Олімпіад			Зимові Олімпійські ігри		
	Усього видів змагань	Жіночі види змагань	% від загальної кількості	Усього видів змагань	Жіночі види змагань	% від загальної кількості
1896	43	—	—	—	—	—
1900	86	3	3,5	—	—	—
1904	89	3	3,3	—	—	—
1908	107	3	2,8	—	—	—
1912	102	6	5,9	—	—	—
1920	152	6	3,9	—	—	—
1924	126	11	8,73	16	2	12,5
1928	109	14	12,84	14	2	14,28
1932	117	14	11,96	14	2	14,28
1936	129	15	11,62	17	3	17,64
1948	136	19	13,97	22	5	22,72
1952	149	25	16,77	22	6	27,27
1956	151	26	17,21	24	7	29,16
1960	150	29	19,33	27	11	40,74
1964	163	33	20,24	34	13	38,23
1968	172	39	22,67	35	13	37,14
1972	195	43	22,05	35	13	37,14
1976	198	49	24,74	37	14	37,83
1980	203	50	24,63	38	14	36,84
1984	221	62	28,05	39	15	38,46
1988	237	74	31,22	46	18	39,13
1992	257	86	33,46	57	25	43,86
1994	—	—	—	61	27	44,26
1996	271	97	35,79	—	—	—
1998	—	—	—	68	31	45,58
2000	300	120	40,00	—	—	—
2002	—	—	—	78	36	46,15
2004	301	124	41,20	—	—	—
2006	—	—	—	84	39	46,42

Технічний прогрес на службі Олімпійських ігор

- 1936 рік — Берлін — телебачення вперше висвітлює Олімпійські ігри.
- 1960 рік — Рим — вперше здійснюється повна телевізійна трансляція Олімпійських ігор.
- 1980 рік — Москва — центральний комп'ютер Ігор має зв'язок з агенціями новин.
- 1996 рік — Атланта — вперше з'явився веб-сайт Олімпійських ігор.
- 2000 рік — Сідней — вперше впроваджено електронну систему продажу товарів з олімпійською символікою.
- 2004 рік — Афіни — вперше впроваджено об'єднану систему інформаційного забезпечення Ігор.

Засоби масової інформації

Засоби масової інформації розповсюджують олімпійські ідеї по всьому світові. На Олімпійських іграх 2004 року в Афінах були присутні 21,5 тисяч представників мас-медіа, тоді як чисельність спортсменів та осіб, що їх супроводжували, становила 17 тисяч. Представники засобів масової інформації були найбільшою за чисельністю громадою на Олімпійських іграх. В Афінах 2004 року працювало два прес-центри, Міжнародний центр радіо та телебачення і 28 окремих прес-центрів за видами спорту. Прес-центри за значущістю були прирівняні до спортивних споруд.

ПРАКТИКА: ЧИТАЄМО, ДОМИСЛЮЄМО, ГРАЄМО...

Чи знаєш ти види спорту?

❓ Які ти знаєш індивідуальні та командні олімпійські види спорту? Заповни таблицю.

Літні олімпійські види спорту	Зимові олімпійські види спорту								
<table border="1"><thead><tr><th>Індивідуальні</th></tr></thead><tbody><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr></tbody></table>	Індивідуальні				<table border="1"><thead><tr><th>Індивідуальні</th></tr></thead><tbody><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr></tbody></table>	Індивідуальні			
Індивідуальні									
Індивідуальні									
<table border="1"><thead><tr><th>Командні</th></tr></thead><tbody><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr></tbody></table>	Командні				<table border="1"><thead><tr><th>Командні</th></tr></thead><tbody><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr></tbody></table>	Командні			
Командні									
Командні									

Доповни речення словами, взятими зі списку праворуч.

1. Два види спорту, що потребують льоду

2. Види спорту, що вимагають змагань на снігових схилах _____
3. Чотири ігрові види спорту з м'ячем

4. Три види спорту на човнах

5. Два види спорту, де змагаються також коні

6. Чотири види спорту, де спортсмени стріляють у ціль _____
7. Біг, стрибки і метання — це змагання з

8. Вид спорту, де атлети виконують вправи на кільцях та брусах _____
9. Два види спорту, де атлети борються або боксують між собою

стрільба з лука,
волейбол,
лижний спорт,
боротьба, сучасне
п'ятиборство,
баскетбол,
гімнастика,
кінний спорт,
легка атлетика,
хокей, настільний
теніс, кульова
стрільба, бокс,
санний спорт,
швидкісний біг
на ковзанах,
вітрильний спорт,
біатлон, веслування
на байдарках
і каное, академічне
веслування, футбол

Перерахуй найпопулярніші види спорту і традиційні ігри в Україні. Зазнач, які з них є іграми з м'ячем, змаганнями на човнах, стрільбою.

У квадраті з літерами знайди назви різних видів спорту українською мовою. Слова можуть розміщуватися зліва направо, справа наліво, згори донизу, знизу догори, по діагоналі.

Бадмінтон	Баскетбол	Гімнастика	Софтбол	Фехтування
Біатлон	Веслування	Дзюдо	Теніс	Фрістайл
Бокс	Волейбол	Марафон	Триатлон	Футбол
Боротьба	Гандбол	Плавання	Тхеквондо	Хокей

М	Л	О	Б	Й	Е	Л	О	В	У	Ш	А	С	О	Ч
А	Г	Д	Є	Л	О	Б	Д	Н	А	Г	П	О	Д	Р
Р	Н	Ю	М	З	Л	Й	А	Т	С	І	Р	Ф	Н	Е
А	О	З	Й	Р	Н	С	Т	П	К	М	Щ	Т	О	Б
Ф	Л	Д	У	Е	В	Ц	І	Й	Я	Н	С	Б	В	Н
О	Т	Ж	Ю	М	К	Є	Х	Н	Ф	А	У	О	К	І
Н	А	С	Я	Д	Б	О	М	Е	Е	С	Ж	Л	Е	У
О	І	Ф	Н	А	И	Н	Х	Д	Ь	Т	І	Г	Х	Л
Л	Б	А	С	К	Е	Т	Б	О	Л	И	З	И	Т	О
Т	П	Є	Ш	Ю	У	Ф	П	Е	Д	К	О	Ю	Е	Б
А	Ь	Х	К	В	Е	С	Л	У	В	А	Н	Н	Я	Т
И	Г	О	А	Я	И	К	І	Г	Ю	Ж	Т	Й	П	У
Р	З	Н	С	Ц	Б	О	Р	О	Т	Ь	Б	А	М	Ф
Т	Н	К	Г	Р	Л	Б	А	Д	М	І	Н	Т	О	Н
Я	Н	Н	А	В	А	Л	П	З	Е	Й	Х	В	А	Д

Стань спортивним репортером

Уяви собі, що ти — репортер місцевої газети чи радіо, а твій друг — спортсмен. Ти маєш записати інтерв'ю з другом для газети чи для радіо. Аби підготуватися до інтерв'ю, треба спланувати запитання, ознайомитися з відомою спортивною інформацією, а інтерв'ю скомпонувати так, щоб воно було цікавим читачам чи слухачам. На це відводиться лише 5 хвилин.

Якщо добре постараєшся, то сам переконаєшся, як багато можна сказати протягом такого короткого часу!

Стисло запиши запитання та відповіді.

1. Запитання _____

Відповідь _____

2. Запитання _____

Відповідь _____

3. Запитання _____

Відповідь _____

4. Запитання _____

Відповідь _____

Чесна гра в спорті

Чесна гра — це дещо більше, аніж просте дотримання правил. Ігри та змагання дають нагоду досягти — разом із суперниками — досконалості. Шахраїв до гри не допускають. Сучасні вимоги до чесної гри у спорті базуються на особистій самооцінці та любові до гри.

Коли я чесно граю, то:

- ✓ дотримуюсь правил;
- ✓ поважаю суддів та сприймаю їхні рішення;
- ✓ поважаю суперників;
- ✓ даю кожному рівний шанс для досягнення результатів;
- ✓ сам постійно контролюю свої дії.

«Фейр Плей» — кодекс спортивної честі

У перекладі з англійської цей вираз означає **«чесна гра»**. «Фейр Плей» — це збірка правил, яких дотримуються спортсмени, тренери, вболівальники та всі, хто пов'язаний зі спортом.

Для заохочення лицарської поведінки спортсменів використовують різні нагороди. Одна з них — **«Трофей П'єра де Кубертена за благородний вчинок»**. Щорічно цей трофей виборює спортсмен за приклад чесної гри — незалежно від того, відомий цей спортсмен чи ні, любитель чи професіонал та який у спортсмена вік. Тобто цю нагороду може отримати кожен. Тільки вчинок повинен бути здійснений згідно зі справедливими законами спорту та з гуманних спонукань.

Емблема «Фейр Плей»

«Трофей П'єра де Кубертена за благородний вчинок», яким нагороджують спортсмена за рішенням Міжнародного комітету «Фейр Плей»

Чесна гра для дітей та юнацтва в сучасному спорті (для вчителів і батьків)

Усі ми віримо, що заняття спортом сприяють розвитку духовних та моральних цінностей в сучасному світі. Дійсно, дослідження і спостереження ведуть до висновку, що спорт без освіти і палкого прагнення для заохочення і пропаганди чесної гри та розвитку особистості може призвести до шахрайства та насильства. Однак існує кілька ефективних освітніх методик, які пропагують етику та чесну гру в іграх та змаганнях.

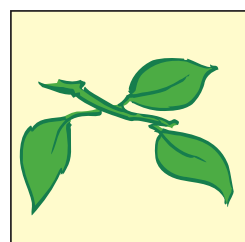
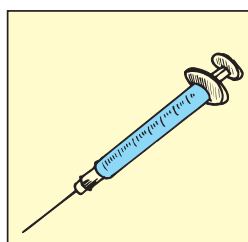
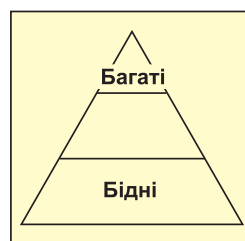
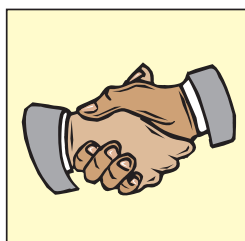
Наведемо два приклади завдань для розвитку моральних цінностей, що можуть бути використані тренерами, вчителями та батьками.

1. З'ясуйте й розв'яжіть моральні конфлікти шляхом обговорення конкретної ситуації, що призвела до них.
2. Змініть ролі й оцінки — допоможіть дітям побачити світ з точки зору стороннього спостерігача.

Розглянь малюнки, що символізують проблеми олімпійського руху. З'ясуй з учителем, що на них зображено, та підпиши позначення малюнків.

економічна
нерівність, охорона
довкілля, чесна гра,
комерціалізація
спорту, політика,
допінг

НАГОРОДА ЗА ЧЕСНУ ГРУ

Цим дипломом нагороджується

за дотримання таких ідеалів чесної гри:

Поважання правил

Повага до суддів та їхніх рішень

Повага до суперника

Рівні шанси для кожного брати участь у змаганні

Збереження самоконтролю завжди і всюди

Школа

Дата

Хто нагородив

Розгляньте плакати. Обговоріть символи, характерні для кожних Олімпійських ігор.

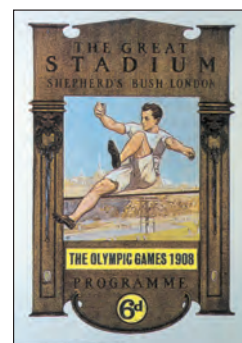
Афіни, 1896

Париж, 1900

Сент-Луїс,
1904

Лондон, 1908

Стокгольм,
1912

Антверпен,
1920

Шамоні, 1924

Париж, 1924

Санкт-Моріц,
1928

Амстердам,
1928

Лейк-Плесід,
1932

Лос-Анджелес, 1932

Гарміш-Партенкірхен, 1936

Берлін, 1936

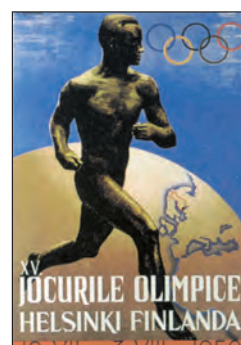
Санкт-Моріц, 1948

Лондон, 1948

Осло, 1952

Гельсінкі, 1952

Кортіна-д'Ампеццо, 1956

Мельбурн, 1956

Скво-Веллі, 1960

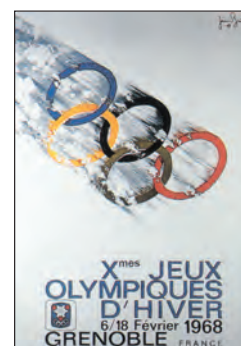
Рим, 1960

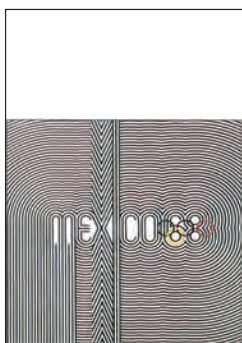
Інсбрук, 1964

Токіо, 1964

Гренобль, 1968

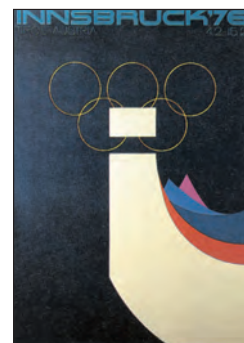
Мехіко, 1968

Саппоро, 1972

Мюнхен, 1972

Інсбрук, 1976

Монреаль, 1976

Лейк-Плесід, 1980

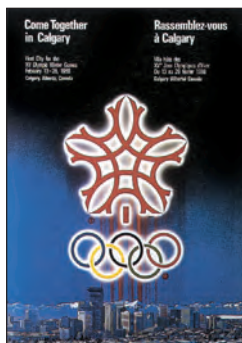
Москва, 1980

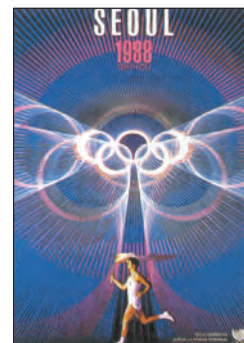
Сараєво, 1984

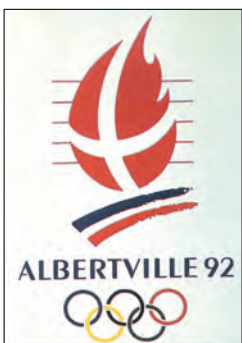
Лос-Анджелес, 1984

Калгарі, 1988

Сеул, 1988

Альбервіль, 1992

Барселона, 1992

Ліллекхаммер, 1994

*Атланта,
1996*

Нагано, 1998

Сідней, 2000

*Солт-Лейк-Сіті,
2002*

Афіни, 2004

Турін, 2006

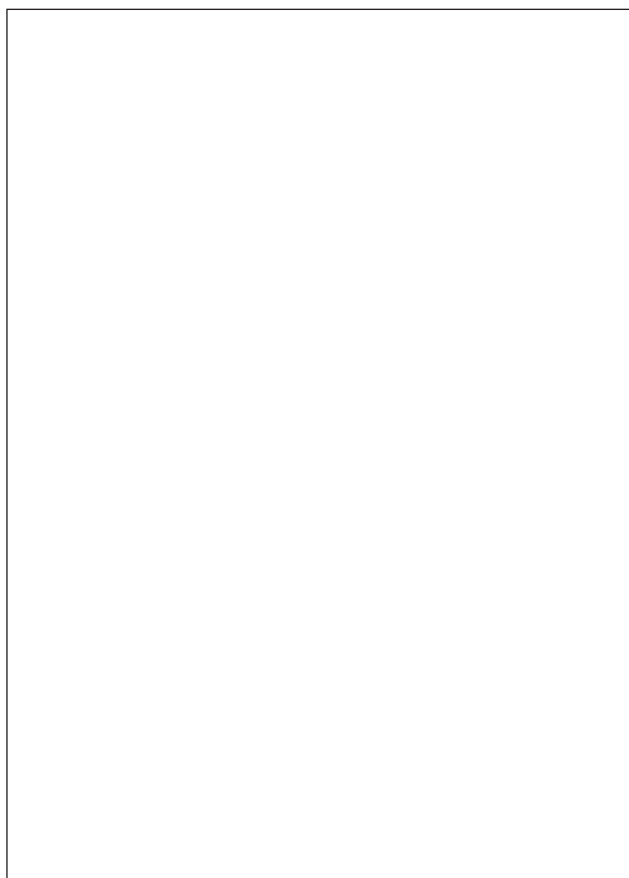
Пекін, 2008

*Ванкувер,
2010*

*Уяви, що в 2020 році
у місті Києві відбудуться
Олімпійські ігри.
Спробуй розробити та
намалювати плакат
Олімпійських ігор*

Познач на карті світу міста, де проводились Олімпійські ігри. Познач сонечком (☀) Ігри Олімпіад, а сніжинкою (❄) — зимові Олімпійські ігри.

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

1. Чому Олімпійські ігри є популярними в сучасному світі?
2. Які принципи реалізуються в олімпійському спорті?
3. Що ти знаєш про міжнародні спортивні федерації та їх діяльність?
4. Яку роль відіграють національні олімпійські комітети?
5. Назви п'ять континентальних асоціацій. До якої асоціації входить Україна?
6. Скільки НОК брало участь в Іграх Олімпіади 2004 року?
7. Яку роль відіграє Олімпійська солідарність? Які програми реалізує Олімпійська солідарність?
8. Скільки видів спорту включає сучасна програма Ігор Олімпіад?
9. Назви види спорту, які входять до програми Ігор Олімпіад.
10. Коли вперше відбулися зимові Олімпійські ігри?
11. Скільки видів спорту налічує сучасна програма зимових Олімпійських ігор?
12. Назви види спорту, які входять до програми зимових Олімпійських ігор.
13. Назви видатних спортсменів сучасності та розкажіть про їх досягнення.
14. Скільки відбулося Ігор Олімпіад за сучасний період розвитку спорту?
15. Скільки відбулося зимових Олімпійських ігор за сучасний період розвитку спорту?
16. Як змінюється кількість країн та спортсменів-учасників на Олімпійських іграх?
17. Чому в деякі роки Олімпійські ігри не проводилися?
18. Які проблеми існують в сучасному олімпійському спорті?

19. Які заходи застосовує МОК у боротьбі із вживанням спортсменами допінгових препаратів?
20. Що чекає на спортсмена, якого викрили у вживанні допінгу?
21. Під час проведення яких Олімпійських ігор відбулася перша дискваліфікація спортсмена за вживання допінгу?
22. За вживання якої рідини був вперше дискваліфікований учасник Олімпійських ігор?
23. Наведи приклади боротьби МОК за охорону довкілля.
24. Як називається трофей, який використовують в олімпійському спорті для заохочення лицарської поведінки спортсменів?
25. Як впливає технічний прогрес на проведення Олімпійських ігор?
26. Коли телебачення вперше висвітлює Олімпійські Ігри?
27. В якому році було здійснено повну телетрансляцію Олімпійських ігор?
28. Яка трагедія трапилась під час проведення Ігор XX Олімпіади у 1972 році в Мюнхені?
29. Які заходи безпеки застосовують під час проведення Олімпійських ігор?
30. Коли жінки вперше взяли участь в Олімпійських іграх сучасності?
31. Назви ім'я жінки — першої олімпійської чемпіонки сучасності.

UKRAINE

ОЛІМПІЙСЬКА УКРАЇНА

Олімпійська делегація України на Іграх в Сіднеї-2000

Олімпійський спорт України багато років був складовою частиною олімпійського руху колишнього Радянського Союзу.

З 1952 по 1988 рік українські спортсмени виступали на Олімпійських іграх у складі олімпійських команд СРСР, а у 1992 році у складі Об'єднаної команди співдружності незалежних держав.

Світочами спорту найвищих досягнень стала ціла когорта синів і дочок України, славлячи її талановитий народ, відкриваючи нові, доти неймовірні духовні та фізичні можливості людини.

Наші атлети завжди демонстрували високу майстерність у різноманітних видах олімпійської програми. Їх воля, наполегливість були запорукою досягнення високих результатів. Варто згадати імена олімпійських чемпіонів різних років Лариси Латиніної, Бориса Шахліна, Леоніда Жаботинського, Валерія Борзова, Олексія Баркалова та багатьох інших.

Після здобуття Україною незалежності видатні спортивні успіхи на олімпійській арені вагомо сприяли підвищенню міжнародного авторитету країни.

22 грудня 1990 р. було створено НОК України. Це мало надзвичайно важливе значення для українського спорту у подальшому самостійному виході його на міжнародну арену та вступі у світову олімпійську сім'ю. Президентом НОК було обрано дворазового олімпійського чемпіона Валерія Борзова.

9 березня 1992 р. Виконком МОК визнав Національний олімпійський комітет України, і йому було надано статус тимчасового члена. 24 вересня 1993 р. на 101-й сесії МОК було прийнято знаменне для нашої країни та її спорту рішення про повне визнання НОК України. З прийняттям цього рішення Україна стала повноправним членом олімпійського співтовариства.

За всі роки існування НОК України його президентами були відомі державні та спортивні діячі.

*Емблема
НОК України*

Президент Міжнародного олімпійського комітету Хуан Антоніо Самаранч (у центрі) вручає президенту НОК України Валерію Борзову (праворуч) рішення МОК про визнання НОК України

Президенти Національного олімпійського комітету України

*Валерій Борзов
(1990—1998 рр.)*

*Іван Федоренко
(1998—2002 рр.)*

*Віктор Янукович
(2002—2005 рр.)*

*Сергій Бубка
(з 2005 р.)*

Олімпійський урок проводить президент НОК України Сергій Бубка

За 1952—2004 роки українські спортсмени на літніх та зимових Олімпійських іграх вибороли 219 золотих, 159 срібних, 161 бронзову медаль. Називаємо тих, хто удостоївся двох і більше найвищих олімпійських нагород.

Гімнастика спортивна

Латиніна Лариса — 9,
Шахлін Борис — 7,
Чукарін Віктор — 7,
Астахова Поліна — 5,
Гороховська Марія — 2,
Бочарова Ніна — 2,
Гуцу Тетяна — 2,
Подкопаєва Лілія — 2,
Шаріпов Рустам — 2,
Лисенко Тетяна — 2

Плавання

Клочкова Яна — 4

Легка атлетика

Бризгіна Ольга — 3,
Борзов Валерій — 2,
Голубничий Володимир — 2,
Сєдих Юрій — 2,
Жигалова Людмила — 2

Веслування на байдарках і каное

Чухрай Сергій — 3,
Морозов Володимир — 2
Петренко Сергій — 2

Філатов Юрій — 2
Шапаренко Олександр — 2

Вітрильний спорт

Манкін Валентин — 3

Волейбол

Поярков Юрій — 2

Сучасне п'ятиборство

Ледньов Павло — 2

Боротьба вільна та греко-римська

Бєлоглазов Сергій — 2,
Колчинський Олександр — 2

Водне поло

Баркалов Олексій — 2

Важка атлетика

Жаботинський Леонід — 2

Гандбол

Карлова Лариса — 2,
Турчина Зінаїда — 2,
Ніколаєва Маргарита — 2,
Бобрусь Людмила — 2,
Макарець Тетяна — 2,
Шерстюк Наталя — 2

У 1994 році команда України вперше виступила на зимових Олімпійських іграх у Ліллекхаммері. На зимових Олімпійських іграх спортсмени України здобули за 1994—2006 роки 5 медалей — 1 золоту, 1 срібну, 3 бронзових. У 1996 році команда України вперше взяла участь в Іграх XXVI Олімпіади в Атланті. За 1996—2004 роки спортсмени України здобули на Іграх Олімпіад 69 медалей різного ґатунку, з яких 21 — золота.

Зінаїда Турчина

Валентин Манкін

Олексій Баркалов

*Володимир
Голубничий*

Борис Шахлін

Ольга Бризгіна

Лариса Латиніна

*Леонід
Жаботинський*

Поліна Астахова

Віктор Чукарін

Юрій Сєдих

Валерій Борзов

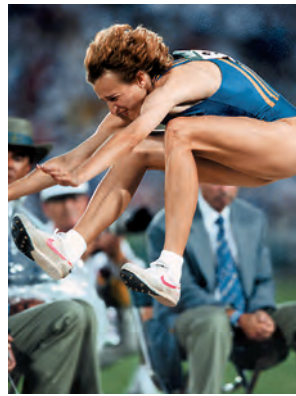
Олімпійські чемпіони незалежної України

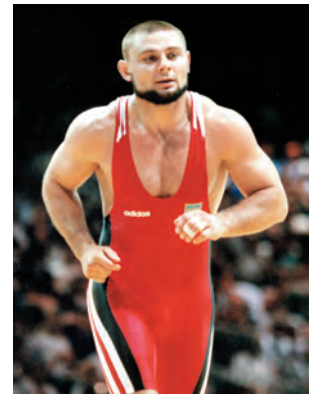
Оксана Баюл

Володимир Кличко

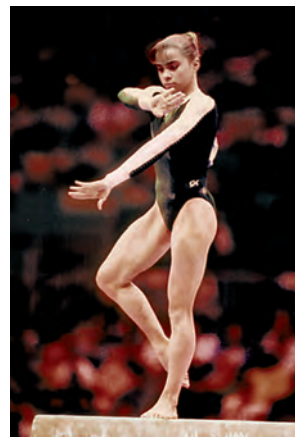
Інеса Кравець

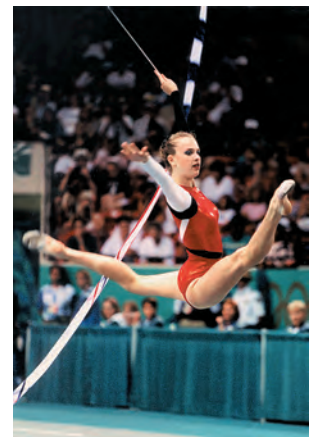
В'ячеслав Олейник

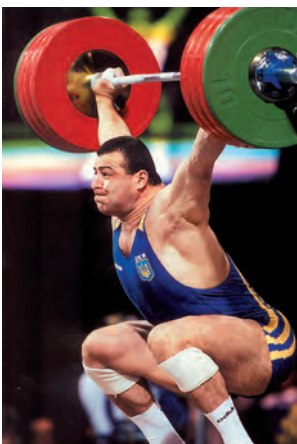
Євген Браславець та Ігор Матвієнко

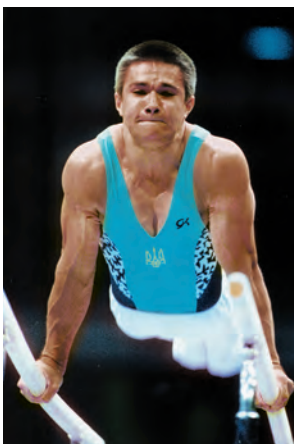
Лілія Подкопаєва

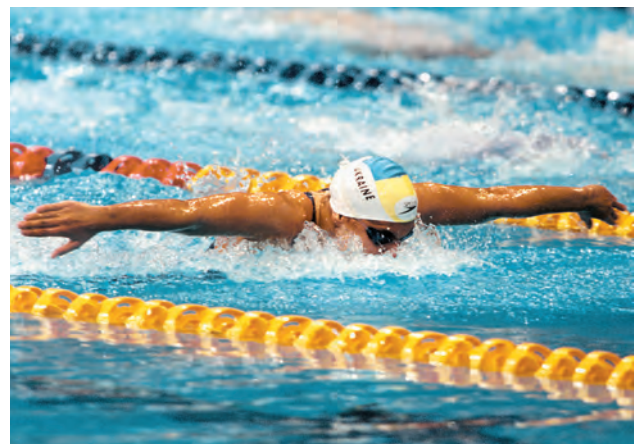
*Катерина
Серебрянська*

Артур Таймазов

Рустам Шаріпов

Яна Клочкова

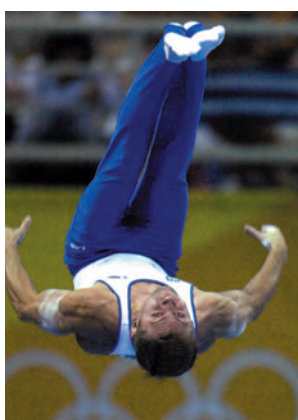
Микола Мільчев

Ірині Мерлені

Юрій Нікітин

Валерій Гончаров

Юрій Білоног

Олена Костевич

Ельбрус Тедеев

Наталія Скакун

***Хвала, українські олімпійці, за вашу силу молоду!
Як між солдатами гвардійці, Ви перші в першому ряду.
По всій землі хорошу славу несуть народи вдаль і вшир.
Зробили Ви велику справу у боротьбі за честь і мир.***

Платон Воронько

Гімн олімпійців України

Україно, нас благослови!
Дай нам крила, щоб важкі дороги
Нас веди до перемоги.
Україно, нас благослови!

Ми клянёмсь славити тебе,
Щоб на світі знали всі народи
Твою силу, твою вроду.
Ми клянёмсь славити тебе!

Приспів:

*Ти зоряна, ти нескорена,
Ти — натхнення джерело.
Запали теплом своїх долонь
Олімпійський в серцях вогонь!
Олімпійський запали вогонь!*

*Слався, рідна земле,
Слався, щедре поле,
Слався, слався, небо синє!
Слався, наша сила,
Слався, наша доля,
Слався, Україно!*

Світлий краю, твій величний Стяг
Хай дарує нам юначу вдачу,
Щоб з Олімпу завжди бачить
Сльози щастя на твоїх очах!

Приспів.

**Слова Юрія Рибчинського
Музика Геннадія Татарченка**

Талісман олімпійської збірної України — Лелеченя

Вперше в історії українського олімпійського спорту у нашої команди з'явився талісман.

Чесць бути символом-охоронцем отримала пара симпатичних лелеченят. Відтепер наші спортсмени будуть під пильним наглядом цих мудрих птахів, які є особливим символом в українській культурі, адже за давнім повір`ям лелека приносить щастя. Хай щастить нашим спортсменам на Олімпійських іграх!

*Талісман олімпійської команди України.
Автор Вадим Яковенко (Полтава)*

Ода спорту

О СПОРТ! ТИ — НАСОЛОДА!

Ти — вірний, незмінний супутник життя. Нашому духу і тілу ти щедро даруєш радість буття. Ти — безсмертний. Ти живеш і сьогодні, після краху загублених у віках Олімпіад. Ти — урочистий провісник весни людства. Весни, коли зароджувалось захоплення від гармонії розуму й сили. Ти як естафету передаєш нам цей спадок нащадків. Проходять віки. Життя торжествує. Ти живеш, не підвладний часу, спорт!

О СПОРТ! ТИ — БУДІВНИЧИЙ!

Ти допомагаєш знаходити пропорції найдосконалішого витвору природи — людини, яка торжествує в перемозі й засмучена в поразці. Ти — майстер гармонії. Ти робиш нас сильними, спритними, ставними, виправляєш недоліки, з якими ми народжуємося. Ти — особливий, небуденний зодчий. Твій будівельний матеріал — людина в русі. Ти довів, що вічний рух — не мрія, не утопія. Він існує. Одвічний рух — це спорт.

О СПОРТ! ТИ — СПРАВЕДЛИВІСТЬ!

Ти вказуєш прямі, чесні шляхи, котрі шукають люди для досягнення мети, поставленої в житті. Ти — безсторонній. Ти вчиш, що правила змагань — закон. Ти вимагаєш: "Жоден спортсмен, який виконує вправи перед глядачами і суддями, не повинен порушити ці правила". Ти визначаєш кордон між видами спорту. Немає судді, вимогливішого і суворішого, ніж ти сам. Непорушна твоя вимога справедливих оцінок за істинні досягнення.

О СПОРТ! ТИ — ВИКЛИК!

Ти вимагаєш боротьби! Вся сила наших м'язів зосереджена в одному на вибух подібному слові — спорт.

О СПОРТ! ТИ — БЛАГОРОДСТВО!

Ти нагороджуєш лаврами лише того, хто боровся за перемогу чесно, відкрито, безкорисно. Ти — бездоганний. Ти вимагаєш високої моралі, справедливості, моральної чистоти, непідкупності. Ти проголошуєш: якщо хто-небудь доб'ється мети, вводячи в оману своїх товаришів, досягне слави за допомогою негідних, нечесних прийомів, затамувавши в собі почуття сорому, той заслуговує ганебного епітету, який стане нерозлучним з його ім'ям. Ти будуєш стадіони — театри без завіс. Всі є свідками усьому. Ніякої залаштункової боротьби. Ти накреслив на своїх скрижалях: "Тричі найсолідша перемога, отримана в благородній, чесній боротьбі".

О СПОРТ! ТИ — РАДІСТЬ!

Ти влаштуєш свято для тих, хто прагне боротьби, і для тих, хто прагне цією боротьбою навішитися. Ти — триумф. Ти розпалюєш кров. Заставляєш прискорено битися серце. Як радісно, як відродно відгукнутися на твій заклик. Ти розсо-вуєш горизонти. Прояснюєш далі. Надихаєш стартуючих на близький фініш. Ти лікуєш душевні рани. Смуток або скорбота одного відступає тоді, коли необхідно побороти все перед багатим поглядом багатьох.

О СПОРТ! ТИ — ПЛІДНІСТЬ!

Ти перешкодою станеш на шляху згубних хвороб, одвічно загрожуючих людям. Ти — посередник. Ти радиш страждальним, слабким, хворим найкраще з ліків. Себе. Ти є прикладом своїх сильних, здорових, статних, мускулистих, загартованих прибічників, що не піддаються хворобам, лікуєш тих, хто у відчаю. Ти розпалюєш кров. Заставляєш прискорено битися серце. Виліковуєш від недугів. Ти — червона строка у "Кодексі здоров'я". Ти стверджуєш: "У здоровому тілі — здоровий дух!" Ти — трубадур. Твій полум'яний, схвильований заклик знаходить відгук у наших серцях. Ти запитуєш у тих, хто вийшов на старт: навіщо ж сила, досвід і спритність, якщо не мріяти про переможний фініш? Ти стверджуєш — потрібно мріяти. Треба! Необхідно наважитися. Ти переконуєш, вимагаєш, наказуєш. Ти закликаєш людей позмагатися силою. Пересилити себе.

О СПОРТ! ТИ — ПРОГРЕС!

Ти сприяєш вдосконаленню людини — найпрекраснішого творіння природи. Ти — спрямованість. Ти пропонуєш виконувати правила і вимоги гігієни. Стримуєш від надмірностей. Ти вчиш людину добровільно, свідомо, переконливо робити так, щоб ніякі найвищі досягнення, жоден рекорд не був результатом перенапруження, не позначився на здоров'ї. Ніяких стимуляторів, крім жаги перемоги і мудрих тренувань, не визнаєш ти. Ти переконуєш, що прогрес фізичний і прогрес моральний — два шляхи до однієї мети.

О СПОРТ! ТИ — МИР!

Ти встановлюєш хороші, добрі, дружні стосунки між народами. Ти — згода. Ти зближуєш людей, які прагнуть єдності. Ти вчиш різномовну, різного племені молодь поважати один одного. Ти — джерело благородного, мирного, дружнього змагання. Ти збираєш молодь — наше майбутнє, нашу надію — під свої мирні прапори. О спорт! Ти — мир!

Автор — П'єр де Кубертен

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

1. Протягом яких років українські спортсмени виступали на Олімпійських іграх у складі збірної команди СРСР?
2. У якому році спортсмени України брали участь в Олімпійських іграх у складі Об'єднаної команди співдружності незалежних держав?
3. Скільки медалей різного гатунку (золотих, срібних, бронзових) вибороли українські спортсмени на Іграх Олімпіад (1952—2004 рр.)?
4. Назви прізвища українських спортсменів, які були удостоєні двох і більше найвищих олімпійських нагород.
5. У якому році команда незалежної України вперше виступила на зимових Олімпійських іграх?
6. Назви прізвище спортсменки, яка здобула першу нагороду для незалежної України на зимових Олімпійських іграх 1994 року.
7. Скільки медалей здобули спортсмени незалежної України на зимових Олімпійських іграх (1994—2006 рр.)?
8. У яких видах спорту українські спортсмени вибороли олімпійські нагороди (1994—2006 рр.)?
9. У якому році команда незалежної України вперше взяла участь в Іграх Олімпіад?
10. Назви прізвища спортсменів, які вибороли золоті олімпійські нагороди на Іграх Олімпіад (1994—2004 рр.)?
11. Що являє собою емблема НОК України? Опиши її.
12. Коли було створено НОК України.
13. Назви прізвища президентів НОК України.
14. Що являє собою талісман олімпійської команди України?

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
СТАРОДАВНІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ	7
ПРАКТИКА: ЧИТАЄМО, ДОМИСЛЮЄМО, ГРАЄМО... ..	14
ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ	23
СУЧАСНІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ	25
ПРАКТИКА: ЧИТАЄМО, ДОМИСЛЮЄМО, ГРАЄМО... ..	52
ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ	56
ІГРИ, ЩО ПІДКОРИЛИ СВІТ	59
ПРАКТИКА: ЧИТАЄМО, ДОМИСЛЮЄМО, ГРАЄМО... ..	72
ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ	88
ОЛІМПІЙСЬКА УКРАЇНА	91
ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ	102

Навчальне видання

ТВІЙ ПЕРШИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ ПУТІВНИК

За загальною редакцією М.М. БУЛАТОВОЇ

Підписано до друку 25.07.2007 р. Формат 84x108/16.
Гарн. Текстбук. Друк офс. Папір крейд.
Ум. друк. арк. 10,23. Ум. фарбо-відб. 41,16.
Обл.-вид. арк. 10,47. Наклад 50 000.

Видавництво «Олімпійська література»
Національного університету
фізичного виховання і спорту України
03680, Київ-150, вул. Фізкультури, 1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
Серія ДК № 2078 від 27.01.2005 р.

Віддруковано в ВАТ «Поліграфкнига»
03057, м. Київ, вул. Довженко, 3

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 2079 від 28.01.2005 р.